Ч. 59 (14.307). Львів, нед'ля 15. березня 1936. Pocztowa opłata opłacona ryczałtem. Рік LVII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 504-060, 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Четвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Чехословаччині 30 ч. к. — в усіх прочих краях по 7·50 зол.

Телеф. Редакції: 229-41. „ Друкарні: 229-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Англія відкинула Гітлерові пропозиції.

ЛЬОНДОН, 14. 3. ПАТ. Простують чутку, немовби британський уряд вдруге звернувся до німецького у справі полагодження справи Льокарна. На ділі мін. Іден приняв учора нім. амб. фон Геша, що подав йому відповідь Гітлера. Іден заявив, що ці вияснення його не вдоволяють і що уступки, які Гітлер пропонує, є надто малі: англ. уряд чекає більших.

У БЕРЛІНІ РАДЯТЬ.

БЕРЛІН, 14. 3. ПАТ. Кружляють чутки з приватних джерел, що після повороту з Карльсруге Гітлер відбув нараду з прем. Ґерінґом, мін. фон Нойратом та амбас. фон Рібентропом.

Предмет льондонських нарад.

РИМ, 14. 3. ПАТ. Як подає Стефані з Льондону, темою нарад льокарненських держав була: 1) **безпосередня акція**, яку мали запропонувати Раді Ліги Націй; 2) **можливість переговорів з Німеччиною над новим пактом на місце** льокарненського; 3) справа **автоматичних гарантій** для Франції та Бельгії, які слід булоб передбачити у тому пакті більше ангажуються за акцією в обороні ненарушности договорів. Авас стверджує, що на думку англійського уряду має місце „казус федеріс". Та проте слід сподіватися з англійської сторони дальших заходів для поєднання.

ПАРИЖ, 14. 3. ПАТ. Звертає увагу обставина, що **льондонські наради окружені великою тайною**. Франц. преса вдоволена анґльо-французьким зближенням, що зачеркнулося передучора в Льондоні. Припускають, що це діється під впливом фінансових кругів, які щораз то

ІТАЛІЯ НЕ ПОСУНЕТЬСЯ ПОЗА МОРАЛЬНИЙ ОСУД НІМЕЧЧИНИ.

РИМ, 14. 3. ПАТ. Півурядові круги коментують повне резерви становище амб. Ґрандія у Льондоні. Італія шанує свій підпис, зложений на льокарненському пакті, тому дала Англії та Франції **моральну** підтримку, осуджуючи у Льондоні ремілітаризацію Надренії — як нарушення Версаю та Льокарна. Зате Італія рішуче відмовляє якоїнебудь **матеріяльної** співпраці — себто в евентуальних протинімецьких санкціях. На них не погодиться вона за ніякі уступки у протиіталійських санкціях, не допускає ніяких торгів. До протинімецьких санкцій Італія не дасться зєднати раз через своє принципове протисанкційне становище, по друге — з огляду на німецько-італійські відносини. Припускають, що Італія заключила з Німеччиною порозуміння, у якому обі держави зобовязалися взаємно заняти неґативне становище до санкцій. Це не впливає на осудження самого зломання Версалю та Льокарна.

Що є на ділі між Італією та Абісинією?

ЧУТКИ ПРО РОЛЮ АНГЛІЇ ТА ФРАНЦІЇ.

ПАРИЖ, 14. 3. ПАТ. Тутешня преса дальше ширить поголоски, що Італія почала мирові переговори з Абісинією з огляду на те, що **Франція й Англія обіцяла — як кажуть — італійському урядові з одної сторони не загострювати санкцій, а навіть злагіднити їх, з другої — лишити Мусолінієві вільну руку у переговорах з неґусом**; Ліга Націй малаб лише затвердити їхні висліди. Подробиці деталів сповиті покищо тайною, дарма, що — як твердить „Ле Жур" — **вони вже далеко посунені і вдоволяють італійські домагання.**

ЗАПЕРЕЧЕННЯ.

АДДІС-АБЕБА, 14. 3. ПАТ. Абісинський уряд **рішуче заперечує чутки про переговори з Італією**

РИМ, 14. 3. ПАТ. Стефані називає чутки про переговори з Абісинією **зовсім безосновними.**

Чи Льокарно ще обовязує?

ПАРИЖ, 14. 3. ПАТ. Французька теза є дальше та сама: виповідження Німеччиною Льокарна зовсім не звільнює Англії та Італії від льокарненських зобовязань на випадок нарушення Німеччиною згаданого договору. **Тому Франція й Бельгія мають право домагатися від Англії негайної помочі, передбаченої льокарненським трактатом.**

РОЗБІЖНІСТЬ ДУМОК.

ПАРИЖ, 14. 3. ПАТ. Французькі кореспонденти з Льондону, обговорюючи висліди першого дня льондонських нарад, признають, що хоч льокарненські сиґнатарі заняли однозгідне становище щодо осудження Німеччини, всеж таки й далі панує розбіжність думок щодо консеквенцій, які слід витягнути з німецької акції. Відкинення Німеччиною пропозицій Ідена уважають тут доказом безоглядної німецької неуступчивости. Французькі круги числять на зміну англійських поглядів. У Парижі думають, що з приводу розбіжности думок істнує можливість продовження переговорів. Кореспондент Аваса подає з Льондону: Рада Ліги Народів не зможе ухвалити ніяких остаточних рішень. **Дискусія вимагатиме ще довгого часу, заки узгіднять французьке й анґлійське становище.**

В Парижі передбачують, що від сьогодні наради льокарненських сиґнатарів і Ради Ліги Націй відбуватимуться рівнобіжно.

Стрілянина на манджурсько-совітському кордоні.

МОСКВА, 14. 3. ПАТ. ТАСС подає з Хабаровська, що до робітників, які працювали у віддалі 250 метрів від кордону, японсько-манджурський відділ дав коло 30 стрілів. Робітники втікли. Після того 5 манджурських вояків перейшло по леді ріку Амур та оглянули місця, де робітники працювали. ТАСС кваліфікує цей інцидент як дуже велику провокацію.

ЯПОНСЬКО-БОЛЬШЕВИЦЬКІ НАРАДИ.

ТОКІО, 14. 3. ПАТ. Домеі подає, що совітський амбасадор Юренієв відбув конференцію з японським премієром і міністром закордонних справ Гіротою. Змісту нарад не подали до відома.

Ширіть наш часопис!

15. III. 1923.

Львів, 14. березня 1936.

Коли 13 літ тому телеґрафічні дроти принесли з Парижа коротку звістку — український нарід Галицької Землі пережив один із моментів найглибшого психічного потрясення за ввесь час своєї тисячелітньої історії. Не є правдою, що ніхто такого вирішення справи державної приналежности Східної Галичини не сподівався. Навпаки, і на політичній еміґрації в рр. 1920/23, особливо від березня 1921. року, себто моменту підписання ризького миру, — і в краю було чимало діячів, які рахувалися саме з таким оборотом справи, які здавали собі справу з тактичних помилок тодішнього нашого закордонно-політичного проводу та з обставини, яка від ніякої політичної тактики вже не залежна: сьогодні вже нема мабуть великих розбіжностей думок ані щодо тодішніх помилок, ані щодо незалежних обставин. Здається, що найбільшою тактично-політичною помилкою еміґраційного уряду Диктатури було конвульсійно триматися одної статті Сенжерменського договору, як формальної притоки до процесу за правно-державний характер Східної Галичини, і через те відпекатись від усякого звязку з наддніпрянськими землями та їх заступництвом, — дарма, що слід цю справу розглядати всесторонньо та брати під увагу й тактичні помилки уряду УНР. І здається, що другим моментом, який найважче затяжів на рішенні Ради Амбасадорів з 15. III. 1923., це те, що міжнародні ареопаґи рахуються завжди з докованими фактами і їх затверджують, що рахуються з елементом сили та що всі інші елементи, хоч як високопарно прославлювані, не мають у міжнародній політиці практичної вартости. І коли сьогодні, у чергові роковини історичного паризького рішення, присвячуємо кілька уваг нашому недавньому минулому та шукаємо його звязку з сучасним не у формі сучасних практичних наслідків колишніх актів, а у формі духового звязку того, що було і є, — то мимохіть на думку насуваються ті найяскравіші моменти: і національного роздору, що проявлявся у незлюгідному сепаратизмі двох політичних думок двох частин всеукраїнської землі і двох частин одної нації, — і сили, що тоді затріюмфувала над українською слабістю, — і шаленого психольоґічного потрясення, що його тоді пережив український нарід Галицької Землі.

Було чимало одиниць, які не піддавалися суґестії ані свого закордонного проводу, ані масових надій та рахувалися саме з таким кінцем наших дипльоматичних заходів. Не хотіли теж піддатися духовій депресії, що запанувала тоді у громадянстві, та намагалися негайно пристосовувати національну політику до нової ситуації. Однак навіть такому світлому умові і такій чільній індивідуальності, як пок. Володимир Охримович, не вдалося опанувати розхитаних нервів громадянства, не вдалося накинути громадянству кра-

герiїв чистого розуму. Прийшов період поверх
двохлітньої внутрішньо-політичної анархії, поки
новостворене УНДО кинуло гасло: „віри у власні
сили“, гасло, яке скермувало національну енер-
гію на рейки творчої конструктивної праці, —
впертої, еволюційної, незалежної від політичних
успіхів і невдач.

Та проте період хитань політичної думки не
закінчився. Як риба об лід кидалась українська
політична думка шукати щораз нових шляхів, —
найкращих для вияву національних ідеалів, що
їх не перекреслила програна на полі боїв та у ди-
пльоматичних кабінетах. І ще довгий шлях по-
милок прийшлось перейти, поки та галицько-
українська політична думка не дозріла до свідо-
мости, що гасло „через Київ до Львова“ не є пу-
стим звуком, що воно мусить лягти у підвалини
зрозуміння нерозділього звязку долі Галицької
Землі з долею Наддніпрянської України, — що
годі думати категоріями патріотизму „вужчої
батьківщини“, бо інтерес „вужчої“ батьківщини
є інтересом „ширшої“ батьківщини і навпаки:
бо нема двох батьківщин, лиш — одна! Сьогодні
згадуємо, як кошмар, ту жалюгідну ситуацію, ко-
ли існували два українські уряди, обидва на чу-
жинецькій території, один у Тарнові, другий у
Відні, і перами чільних своїх представників у
своїх офіціяльних часописах зводили з собою па-
перові бої. Сьогодні згадуємо, як кошмар ту си-
туацію, коли через сварки між галицькими й
наддніпрянськими делегатами не могла втрима-
тись спільна делегація на паризькій мировій кон-
ференції, — ба, не могла втриматись і галицька
делегація через внутрішні розбіжности її найваж-
ніших членів! Треба було перейти не тільки крізь
чотирокутник смерти, але й крізь ризький мир,
і постанову Ради Амбасадорів, і смерть Симона
Петлюри, і літо 1930 року, — щоб дійти до собор-
ництва українського духа.

І треба було стільки жертв, стільки націо-
нальних втрат, стільки змарнованої енергії, щоб
позбутися міражів віри у міжнародню справед-
ливість, у вартість симпатій світа для покривдже-
них, у практичне значіння пропаганди, за якою
не йде — сила. Та ще й по нинішній день поняття
сили викликує у нас роздвоєння: є все ще такі,
які національну силу утотожнюють з ефектовни-
ми демонстраціями сили, з голосними вибухами
— розпуки. Славити Господа, є щораз більше тих,
які саме у таких актах розпуки добачують прояв
не сили, а слабости, та які проповідують геройс-
ство тихого, сірого, щоденного труду.

Серед сірої нашої і незавидної буденщини
згадуємо рік-річно дату 15. березня 1923. р. як
мементо, — не тільки як притоку до спогадів, що
паралізують енергію, але й джерело нової твор-
чої енергії. Бо коли зі спогаду про невдачу вдасть-
ся викресати іскри, які прояснюють шлях народу,
то й найсумніші спомини можуть підтримати ду-
ха. А треба нам цього духа, треба нам тих ін'єкцій
творчої енергії, — тепер у 13-ті роковини поста-
нови Ради Амбасадорів, не менше, як тому 13
літ.

Для координації оборони Анґлії.

ЛЬОНДОН, 14. 3. ПАТ. Ґенерального проку-
ратора сера Томаса Інскіпа заіменували міністром
координації оборони. Його завданням буде: коор-
динувати ріжні роди зброї та утримувати рівно-
вагу між ними. Він буде правою рукою премієра
у справах оборони, а на випадок його неприсутно-
сти, буде його заступати як предсідник комітету
імперіяльної оборони.

Ґен. Живковича не арештували.

БІЛГОРОД, 14 3. ПАТ. Авала уповажнили за-
перечити категорично тенденційні чутки, немов
би колишнього диктатора ґен. Живковича арешту-
вали.

„Мир вам, братя, всім приносим...“

Перед ліквідацією мовного хаосу?

Прага, березень 1936.

„Лідове Новини“ з 10. ц. м. принесли допис
свого ужгородського кореспондента про те, як
то „підкарпатські русини й українці прямують
до згоди“. В дописі читаємо дослівно таке:

„Промова президента республики д-ра Бене-
ша, яку він виголосив до послів і сенаторів ко-
аліційних партій з Підкарпатської Руси, має
вже свій успіх. Президент звернув увагу пар-
ляментарним заступникам на значіння й необ-
хідність згоди між культурними і мовними на-
прямами російським та українським, бо щойно
тоді можна буде ввести в життя повну автоно-
мію. Президент повторив лише те, що говорив
підчас своєї подорожі по Підкарпатській Руси
1934 р. як міністер закордонних справ. Але цим
разом слова д-ра Бенеша мали більший успіх
тому, що й самі підкарпатські русини перекону-
ються, що їх дотеперішня культурна боротьба
моглаб дуже поважно загрозити навіть найкра-
ще побудовану автономію. Першою ознакою
реального успіху поклику президента слід ува-
жати наради представників українського і ро-
сійського напрямку, які почалися в суботу 7. ц.
м. в метою найти шлях до згоди обох цих на-
прямків. Покищо рішили скликати на 28. і 29.
ц. м. до Мукачева ширшу конференцію куль-
турних, педагогічних і наукових працівників о-
бох напрямків. Програми цих нарад покищо
це не устійнили, але з деяких даних можна вже
нині вносити, що в першу чергу радитимуть
над найбільш пекучою справою, а саме про мо-
ву навчання та шкільні підручники для шкіл
всіх типів на Підкарпатській Руси. Нині ще ду-
же тяжко передбачити, чим скінчиться ця кон-
ференція, і то тимбільше, коли взяти під увагу,
що для вирішення цього питання влаштовано
вже чимало анкет — між ними на перше місце
вибивається відома анкета, яку скликало бувше
міністерство шкільництва, але всі вони розбили-
ся з приводу неуступчивости котрогось з табо-
рів. Але нині, здається, вже відносини настільки
змінилися, що можна мати більше надії на
згоду обох таборів, як передше, на згоду, яка
може зліквідує мовний хаос і припинить бо-
ротьбу, яка досі забирала стільки народніх сил,
таких дуже потрібних для праці над всебічним
розвитком країни.“

Цікаво, що ужгородський кореспондент „Л.
Н.“ не згадує у своїм дописі ні словечком про
свого любимця, про „тутайший“ напрямок та
про те, що думає він зробити разом з владикою
Стойкою та з його „Недѣлею“. Чи він теж при-
ступить до цієї згоди, чи буде триматися сво-
го природного союзника: мадярів? А може
кореспондент „Л. Н.“ вже остаточно переко-
нався, що цей напрямок настільки штучний, що
він взагалі при вирішуванні мовного питання на
Підкарпатській Руси не може входити в ра-
хунок?

А ще у справі самої „згоди“. Якаж тут мо-
же бути згода? Тільки погодитися з дійсним
станом і дати можливість природного розвит-
ку народній стихії, — а вонаж українська. Вся-
ка інша розвязка не буде ніякою розвязкою, а
лише новою формою давнього хаосу. Така
„розвязка“ не усуне основної причини низь-
кого освітнього рівня наших закарпатських
братів і цілої їх батьківщини. **М—н.**

З українського життя на Буковині.

ЕКОНОМІЧНЕ ПОЛОЖЕННЯ БУКОВИНИ.

Букарештенський економічний щоденник
„Призинтул“ (Теперішність) описав у кількох
статтях жалюгідний стан Буковини. Румун-
ський журналіст Крістурану признає там, що ще
перед 5 роками Буковина була передовим чин-
ником в економії Румунії. В порівнянні до ін-
ших провінцій (Бесарабії, Молдави, Мунтенії,
Добруджі), Буковина мала тоді на 1 км² най-
більші технічні заведення, населення міста Чер-
нівці зростало більше, як по інших, старших
промислових осередках.

Нині все те змінилось. Сільське населення
бідніє, високий податок спиняє торговлю, а
змінливі розпорядки міністра торговлі та про-
мислу довели до замкнення багатьох фабрик і
таким чином збільшили число безробітних на
Буковині.

Щоб запобігти дальшому зубожінню цієї
колись такої багатої провінції, відбулася нарада
промисловців та представників фінансових кол
Буковини (здебільша жидів), на якій рішили
звернутися з проханням до уряду, щоб улекшив
розвиток торговлі і промислу на Буковині.

Одначе ця інтервенція не поправить мате-
ріяльного стану українського селянства. Так са-
мо, як і в Бесарабії, і на Буковині, збіже подеше-
віло, хоч у деяких околицях (полуднева Беса-
рабія та підгірські околиці Буковини, замешка-
лі гуцулами) лютує голод.

Подивугідним фактом є те, що не зважаю-
чи на матеріяльне зубожіння, українське сіль-
ське населення не підпадає під вплив комуні-
стичної пропаганди, яка в останнім часі дуже
підсилилась, особливо відколи большевики ста-
ли союзниками Румунії.

З другого боку цю матеріяльну скруту вико-
ристовують праві румунські політичні партії.
І тут широке поле до праці для Української На-
ціональної Партії та нашого студентства. Чи
візьмуться вони до тої праці?

З Т-ВА „УКРАЇНСЬКА ШКОЛА“.

Товариство „Українська Школа“ в Чернів-
цях рішило видати читанку в українській мові
і звернулося до громадянства із закликом під-
держати це діло. Ця збірка тягнеться вже ро-
ками. Дивно, що українське громадянство, яке
радо жертвує для своїх голодних братів у Бе-
сарабії, жертвує теж на Музей Визвольної Бо-
ротьби у Празі і т. д. — не дає грошевих датків
на свої власні конечні потреби.

Щоб заохотити громадянство до мінімаль-
них жертв на читанку, „Українська Школа“ за-
думує перевести збірку марок. В поклику до
громадянства читаємо: ...„Якщо ми не вспі-
ємо грішми піддержати рідну школу, то бодай збу-
том зібраних марок покажімо, що доля нашої
молоді лежить нам на серці“.

Цікаво, які успіхи принесе ця філятелістич-
на кампанія „Української Школи“? Ми в неї не
дуже віримо.

ХИТРО-МУДРО.

Хто хоче помогти Рідній Школі, нехай вима-
гає при закупі готівкою „провірних бльоч-
ків Р. Ш.

МІСТ ЗАЛІЩИКИ—ДЗВИНЯЧЕ.

Минулого тижня відбулися в Чернівцях на-
ради румунсько-польської прикордонної комі-
сії, на яких обговорювали направу мосту, що
лучить Заліщики із буковинською місцевістю
Дзвиняче. Ремонт цього мосту коштуватиме 4
міліони леїв. Міст довгий на 240 м., широкий
на 8 м. Також як і залізничий міст, що лучить
Заліщики із Хрещатиком, цей міст знищили
підчас великої війни. До 1. травня ц. р. мають
закінчити його направу. Цей міст улекшить
прикордонний рух, бо є багато селян, що по
обох боках Дністра мають поля

оч.

Чи прийде поправа для нас у суді та в нотаріяті?

Промова сенатора д-ра Горбачевського, виголошена 10 березня ц. р. на пленарному засіданні сенату при буджеті міністерства справедливости.

Високий Сенате! Справа, яка під теперішню хвилину є темою нарад Високого Сенату, нагадує один історичний факт. Римський цісар німецької нації Франц зрікся цього престолу, одночасно проклямував оснування австрійського цісарства, а уладжуючи свій замок, наказав на мурах цього замку помістити напис: „Юстіціа фундаментум регнорум". Гасло, що міститься у цьому написі перейшло до історії, а потому політики, держ. мужі, реформатори суспільних і державних устроїв послугувалися нераз цим гаслом, щоби узасаднити, чи може й заслонити свої плани і політичні наміри. Одначе не підлягає сумніву, що гасло оперти владу на справедливости має поважне, велике значіння не лише у монархістичнім режимі, але може й тимбільше у системі влади в демократичних републиках.

КОШТОВНИЙ ВИМІР СПРАВЕДЛИВОСТИ.

Одначе, щоби вимір справедливости дійсно **сповнював це своє високе суспільне завдання,** він мусить стати власністю всього громадянства, мусить рахуватися із життевими потребами кожного громадянина, а передовсім мусить бути для нього доступний. Обсервуючи кодифікаційні акти останніх років мушу ствердити, що ці акти не зовсім відповідають тій засаді, навпаки унаглядюють тенденції, які зривають з тією засадою. Тепер щораз то менше громадян користає з виміру справедливости, бо вимір справедливости став може внаслідок останніх кодифікаційних рішень доменою осіб заможніх і вивінуваних у матеріяльні засоби. Пречистим приміром цього є історія арт. 11. к. п. ц., який говорить про право вбогих у цивільному процесі. Первісний зміст цього артикулу передбачував признання права убогих особам, які не посідають достаточних матеріяльних засобів на кошти процесу. Новеля з 19. грудня 1932 р. змінює цей припис у той спосіб, що з права вбогих у цивільному процесі користають лише ті особи, які викажуть цілковите вбожество. Обіжник Міністерства Справедливости, виданий у цій справі, а який доручає стислу інтерпретацію поняття цілковитого вбожества, спричинив те, що в переважній кількості судів в окрузі львівської апеляції інституція права вбогих не істнує. Зовсім вбогими вважають тільки ті особи, які засоби свого утримання черпають з публичної добродійности, натомість той, хто посідає мешкальну хату, хоч була небезпека, що ось-ось завалиться, або хто має пів морга поля, того вважають як „поссесіонатус", який не може користати з добродійства процесового права вбогих. Мотивом такої новелізації права вбогих був мабуть намір відтяжити суди, може скарбово-фіскальні огляди, чи може боротьба з тяганиною по судах, одначе вислід такого підходу до справи нагадує приповідку, яка каже, що разом із купілю вилили теж дитину. Дальшим дуже важним утрудненням у користанні зі судової помочі є надмірно високі оплати, які той, хто шукає права, мусить згори заплатити за цілий процес, хоч у теперішніх крізових обставинах чи радше серед загальної нужди нема ніяких виглядів, щоб зреалізувати заскаржену претенсію. Якщо йде про виконання добутого з великим матеріяльним трудом судового присуду, заінтересований громадянин іде до коморника, який знову рахує високі екзекуційні оплати, хоч стягнути доходжену претенсію це дуже проблематична справа.

ТРУДНОЩІ ПРОЦЕДУРИ У НАЙВИЩОМУ СУДІ.

Інституція коморників, введена законом з 29. листопада 1930 р. на терені полудневосхідних воєвідств є настільки несимпатичною чинністю, що екзекуційні чинности є получені тепер на цьому терені з коштами, часто вищими в порівнанні з тим станом, який істнував перед тим, заки настановлено коморників. Наслідком такого стану речей є те, що громадянин доходить своїх прав поминаючи судову владу дорогою самопомочі внехтовуючи процедуру, передбачену судовим законом, а в багатьох випадках із нарушенням законів, загроженим кримінальними санкціями. Здається мені, що із становища правного порядку таке явище не можна вважати пожаданим. Неслушність новелізації унагляднюється теж у кодексі карної процедури. Хочу звернути увагу на припис, що нормує процедуру у касаційній інструкції, а саме про справу повідомлювання про речинець розправи, яка має відбутися перед Найвищим Судом. Нема сумніву, що коли справа найшлася у Найвищому Суді, вона виказує дуже часто великий питомий тягар і кожній із заінтересованих сторін мусить дуже залежати на тому, яке западе рішення на цьому найвищому судовому форумі. Тут важиться доля життевих інтересів, тут западе рішення про життя і смерть заінтересованої одиниці то річ ясна, що вона прагне взяти участь у процесовому акті, який має для неї таке велике значіння. Первісний текст дотичного припису, який зясований в арт. 508 розпорядку Президента Річипосполитої з дня 19. березня 1928 р. обіймав постанову, що Найвищий Суд повідомлював сторони про речинець розправи лише тоді, коли сторона цього зажадала. З невиясненних легіслятивних причин цей припис змінено з наглядною шкодою для процесового права сторони, яка не є державною владою, коли арт. 525 § 1. кодексу карної процедури у редакції оповіщення Міністерства Справедливости з дня 30. вересня 1932 р., що регулює дану справу постановляє, що Найвищий Суд не повідомляє сторін про речинець розправи, з винятком державної влади. Отже заходить питання в який спосіб інтересована сторона має довідатись про визначену розправу? В практиці інформація у тій справі відбувається, або на підставі розвідів у секретаріяті Найвищого Суду, або листування з тим секретаріятом, — на всякий випадок ця процедура наводить дуже багато труднощів і недогіднень, які хіба не всилі викликати спеціяльного захоплення для цієї новелізаційної праці. Кодекс карної процедури з одного боку санкціонує право касації, одначе з дру

———o———

Л. ФЕДОРОВИЧ МАЛИЦЬКА.

ПОСМЕРТНА ВИСТАВА О. НОВАКІВСЬКОГО.

Це не одна з чергових виставо. Це перегляд життевої творчости великого мистця, суто українського мистця, найсильнішої індивідуальности мистецького життя Галичини за останніх 30 літ.

З усіх попередніх вистав Новаківського ми винесли глибоке зацікавлення, якою дорогою піде дальший розвій його могутнього таланту. Цим разом, факт посмертної вистави каже нам дивитись на його творчість як на замкнену цілість. Цілість творчости Новаківського — це перенесена з життя в обсяг малярства розбурхана, насичена тріпотом, але свідома конечности суворої власної форми сучасна українська душа.

Поминаючи початкові та академічні праці, в яких ще не пробивається індивідуальність мистця, малюнки його поривають динамічною силою внутрішньої напруги та пристрасної туги за твердим законом, але своїм, власним, що тримав би в карбах незорганізовану ще малярську буйність та накинув би власній творчости ясно означене обличчя.

Яскравим прикладом цієї — що так скажу — демонічної динаміки з одночасною твердою основою форми є два горіючі види церкви св. Юра з „поеми світової війни". В них віти дерев на першому пляні перемінились у зелені та жовті, трівожно витягнені полумені. Синє небо, не прозорий простір, а збунтовані у шаленому круткому русі етеричні хвилі. Рожева хмара зловісно клубиться. Темна маса дерев по боках, — непроглядна гущавина таємних постатей, з яких виростає холодний камінь божого храму, червоним відблиском світової пожежі.

Домінантний акорд у шаленому ритмі подій. Допровіджена до крайности кінетика виражена мовою ліній ще наглядніш, аніж мовою розпанощених барв, в яких (може це було в інтенції мистця) нема — з погляду чисто кольористичного — одноцілого задуму.

Виразом динамічного неспокою є також велика мертва натура „Багацтво України" зі соняшником і тацею з овочами. Статика зображених предметів щасливо й небуденно сполучена з кінетичним характером тла. Кольористична тема тут також дуже широка, мало тонована, так що годі говорити про неї як про гармонійний акорд. Це радше наскрізь життерадісна барвна поліфонія.

Драматичному оповідним змістом „Вивволенню" (Мистець з дружиною над домовиною) недостає композиційної суцільности через порожню діру тла під лапідарно зображеними постатями.

Всі ці чотири малюнки сильні. Бачимо в них виразно означену малярську думку і вміння перевести її. Всеж мистець не дійшов у них ще до тої досконалости, що робить твір мистецький подібним до органічно виреслої цілости, до твору не рук людських, а твору — природи.

Ту досконалість Новаківський осягнув у кількох малюнках, повсталих дещо пізніше.

На одному з них, чудовій овічною величчю, сильно зорганізованій „Клибі"" — голова мужчини і жінки формально і кольористично позвязані з тлом так, що забуваємо за образ; здається, перед нами відламок дорогоцінної, горіючи живими барвами емалі.

Інший — портрет Ексц. Митрополита — на взірнин „Мойсея" — зображує зповні вже спанованою формою гідність та велич провідника. Барви тут зрівноважені, майже невтральні. Камінна непохитність провідника не дозволила розпанощитись ані розцвістись барвам, які тут підпорядковані твердій конструкції, формі. Могутня голова, широкі, спокійні площини одягу, побіч заломаних ліній хвилястої бороди пластично виступають на тлі скелистої гори, проте зєднані з нею. Характер образу точно достроєний до сюжету — монументальний.

Великий малюнок „Ґреґіт" (гора біля Космача) виявляє піднесену до великої потуги магік барв. У хвилястих лініях помітно рух, ритм, притаєну динаміку, але: музичну, не хаотичну. У барвах маємо яскравість без брутальности. Видобуті тут пластичні вальори виключно барвою. Це один з тих нечисленних малюнків Новаківського, де не видно слідів муки, тяжкого змагання артиста. Неначе вилита, органічно повстала вражає тут гармонійно цілість ріжнобарвних площин.

Не солодкаві ця гармонія. Солодкавість — навіть і лірична мягкість — далека від Новаківського. Це наглядно виявляють його жіночі, тверді портрети. Ні, навіть там — як у „Ґреґіті", домінує гармонія душевна, відклад грізний, драматичний. До „гармонійних", на мою думку, (у значінні одноцільности) малюнків належить також бувша „Революціонерка", дівчина у бітровій сукні на тлі замкового подвіря. Своєрідне барокове багацтво форми того образу дуже привабливе. Здоровий музичний ритм спливає вдовж розпущеного темного волосся дівчини, зєднуючись з цілістю форми. Рум'янці молодого, гордого лиця і брутальна червона пляма сукні вражають, немов сміливий вибрик із „Хлопського весілля" Стровінського.

гого боку, касуючи повідомлення Найвищим Судом про речинець розправи, створює стан справ, якого звичайний смертник не всилі зрозуміти. Наскільки обмеження у користанні з виміру справедливости в цивільних справах, про які я вже згадав, можна би подекуди оправдати деякими оглядами, як прим. відтяженням Суду, настільки введення приписів, які забороняють Найвищому Судові повідомлювати сторони про речинець розправи, не має навіть такого оправдання. Бо коли внаслідок внесеної касації розправа має безоглядно відбутися, то на хід процедури може вплинути справа присутности чи неприсутности заінтересованої сторони. Зрештою повідомлення про розправу є чинністю чисто канцелярійною, яка не торкає становища судді ані суді в нічому не обтяжує.

НЕХТУВАННЯ МОВНОГО ЗАКОНУ.

З виміром справедливости тісно звязана мовна справа сторін у судовій процедурі. Цю справу управильнює мовний закон з 31. липня 1924 р., який між іншим говорить, що сторони можуть жадати, а суд обовязаний признати виготовлення виданих оречень і постанов у рідній мові. Одначе цієї постанови ніхто не перестерігає, наслідком чого припис закону залишається на папері, без практичних наслідків. Але не лише те: на просторі трьох полудневосхідних воєвідств, що входять у склад округи львівського апеляційного суду, сторони мають право в свому відношенні до суду, а передовсім підчас розправи вживати рідної української мови. Однак в дійсності практика записує випадки, що судді не тільки нехтують згадане право сторін української національности, а навіть присягу від сторін і від свідків відбирають у польській мові. Урочистий акт присяги в рідній мові заінтересованої особи має дуже поважне психольогічне значіння і з огляду на розвізнання критичної справи мусить мати значний вплив, а поминення цього психольогічного чинника може відемно впливати теж і на вислід судового допиту.

Мені відомий один випадок перед окружним судом Львівської Апеляції, де один суддя, який вів розправу по ствердженні, що переслухана особа є римо-католицького ісповідання, домагався від неї у настирливий спосіб, який не лицює з повагою судді, щоб ця особа зізнавала по польськи, хоча з її розмови видко було без сумніву, що ця особа не вміє як слід висловлюватися в польській мові. Причиною таких виступів є у багатьох випадках незнання мови населення, серед якого суддя повинить свої обовязки, це звязане із справою обсаджування суд. посад на просторі земель, які замешкує українське населення. Відомі редукції суддів української національности з часів урядування б. предсідника апеляційного суду Залінського усунули дуже поважний відсоток судейського персоналу з чинної служби, а на їх місце не введено до судівництва осіб, які побіч загальних кваліфікацій мали би достаточне знання мови й психольогії населення, серед якого виконують судейський уряд. Брак згаданих кваліфікацій ділає теж відемно на мериторичну сторону виміру справедливости, бо коли суддя не знає достаточно мови й психіки процесових сторін, він не може станути на висоті свого завдання, щоб як слід прослідити факти і їх справедливо оцінити.

УКРАЇНЦІ НЕ МАЮТЬ ДОСТУПУ ДО НОТАРІЯТУ.

Дозволю собі присвятити кілька слів теж інституції нотаріяту. Нотаріят як професія скупчує у своїх рямцях крім осіб, які мають титул і характер нотаря також цілий ряд молодших адептів т. зв. аплікантів та їх старших товаришів, асесорів, які посвятившися цьому званню повинні мати виглядн авансу й осягнення самостійного становища. Теперішня дійсність просто заперечує тим слушним аспіраціям нотаріяльних асистентів. Я знаю багатьох, які від двацяти кількох літ безперервно працюють у нотаріяті і при всіх додатніх кваліфікаціях не можуть дійти до наміреної цілі.

На жаль, мушу зазначити, що й у тому званню переважна кількість упосліджених долею осіб належить до українського народу, а їх національна приналежність у багатьох випадках була чи не одинокою причиною поминення їх в авансі. В нотаріяті таксамо як і у судівництві переведено під проводом предсідника Залінського в 1930 р. основну чистку, якої жертвою впала майже половина нотарів української національности, тоді коли нові номінації поминули багато кандидатів згаданої національности, хоча працюють у тій професії від раннього молодого віку без ніякого закиду. Тепер у нотаріяті немає вільних місць, а ті нечислені, які останніми часами опорожнилися, заняли емерити судейського й прокураторського звання, які перед відходом на емеритуру займали навіть вищі щаблі урядничої ерархії, як віцепрезиденти окружних судів, віцепрезидент апеляційного суду, а навіть воєвода, яких емеритура запевнювала відповідні засоби до заспокоювання життевих потреб, не входячи в колізію зі слушними аспіраціями асесорів, які від цілого ряду літ вичікують даремне самостійного звання.

НОВІ КАРТЕЛІ.

З входом у життя нового нотаріяльного закону замічаємо на терені Апеляційного Суду у Львові серед нотарів цікаве явище картелізації. Живемо в часі загальної господарської кризи, а радше в часі її наслідків, що унагляднюються загальним зубожінням цілої суспільности. Ми є свідками, що уряд в інтересі господарського відпруження підняв поважні заходи, які мають за мету скасувати промислові картелі. У тому часі повстають нові картелі і то в ділянці, в якій їх найменше можна було сподіватись і де вони найменше побажані. Безпосереднім наслідком переводженої у нотаріяті картелізації є позбавлення праці багатьох одиниць — умових працівників. Передовсім нотаріяльних асесорів, які в теперішніх умовинах, хоч і не мають великих виглядів, щоб осягнути у короткому часі самостійне становище в нотаріяті, одначе ще перед картелізацією на підставі заключеної з нотарами умови, мали бодай запевнені скромні умовини іствування. З болем стверджую, що між особами, які внаслідок картелізації втратили посади в нотаріяті, найвищий відсоток виказують асесори й канцелярійний персонал української національности.

Хвиля новелізації законодавства, що є в звязку з устроєм судівництва і інших професій, звязаних із судовою інституцією, досягнула також адвокатуру, яку через ампутацію її управнень в ділянці т. зв. неспірної практики разом зі загальною крізою зіпхнули до рівня боротьби за нуждение іствування.

Здається мені, що зі становища суспільних інтересів не є побажане здеклясування адвокатського звання, яке чималі заслуги положило у теоретичний розвиток знання права, а в житгевій практиці було його поборником. Відемні сторони невідповідної — на мою думку — новелізації судових законів кличуть самі про відповідну інтеренцію у напрямі санації. З признанням стверджую, що п. міністер справедливости в останньому часі виявив багато зрозуміння для постулятів, які поставила Українська Парляментарна Репрезентація, щоб усунути прикрі наслідки для осіб судейського стану та в нотаріяті, яких заторкнули попередні розпорядження і маю надію, що Міністерство Справедливости піде далі по лінії направи теперішніх відносин і усуне наслідки неправильних і не слушних розпорядків.

Зпоміж великих, самостійних квітів головно одна з них (з бозом та каштановим листям) має чарівний музичний ритм. Навколо барвної домінанти у формі цеглясто-червоної ружі групуються гармонійно інші барвні вальори. Свобідність та багатство (роскішна гірлянда квітів) незрівнянно эєднуються з дисциплінною стилізації (струнка біла ваза і тло) — віби спогад духа готицького з ренесансом. Образ цей майстерно позиований, має дещо декоративний характер.

Під кожним оглядом чудова, навіяна незвичайною свіжістю більша частина малих, живцем вирваних природі, пейсажевих етюдів. У малому форматі виявляють вони великого мистця.

З ранніших творів менш видатними видаються мені ріжні варіянти „Леди", тематикою цілком відокремлені від решти творчости Новаківського.

Могутнім виявом артистичної індивідуальности мистця є малюнки з гуцульською тематикою. Великого розміру „Довбуш" має самоцвіту буту кольорів та форми. Він монументальний, але в ньому мистець мабуть не досяг досконалости інших своїх творів. Кращим під оглядом малярським видається мені Довбуш меншого формату, т. зв. „Володар гір". Суть мистецького задуму тут: сила, спротив. Оця духова суть, а не „театральність оповідного змісту" є дійсним змістом мистецького твору. Але не байдуже, який оповідний зміст вибирає мистець, щоб зобразити свій ним глибиний задум. Новаківський про те добре знав і неохибним інстинктом вибрав тут національну тематику.

Великого формату „Давінка" сильна в композиції та рисунку, але чомусь понкре, не жива кольоритом.

„Повінь" на Гуцульщині, на мою думку, також більш сугестивна у меншому форматі, аніж у більшому. Не освітлені бенгальським вогнем, а грізні, чорні хвилі напливають до мами з дітьми. Червона хустка на голові жінки горить полумям розпуки. Стривожені діти туляться до мами. Незважаючи на велику небезпеку розпливности форми наслідком розпливности барв — „Повінь" сильна, звязка, грізна, як дійсність.

Олійний автопортрет мистця з 1933. р. (?), портрет О. Барвінського (цей на теперішній виставі) і портрет Д. Левицького (теж з вистави) представляють собою новий етап мистецького розвою Новаківського. На перший погляд вражає своєрідний, небуденний підхід мистця до проблеми форми. Можна навіть говорити про деяку деформацію у значінні свідомого підкреслення характеристичних рис у некорисгь інших, більш підрядних. Портрети ці заедно відпихають і притягають — головно згаданий автопортрет, несамовитою вітальністю споріднений із творами Кокошки. Це експресіонізм незвичайно складної якости, далекий від ідеалістичного ідеалу „кляcичної" мистецької краси.

Драматична поема „Півонії перед бурею" та жагучі „Рожі" зовсім інші, здорові, свіжі, радують очі.

Між рисунками вуглем, суто „по-Новаківському" — є портрет старшого сина Славка, майже різьблений на каковому тлі. Це не так портрет сина, як портрет молодого українського княжича. З кількох автопортретів (рисунки вуглем) притягли мене два. Перший, зі самоцевно закиненою взад головою віби Зевес-Заратустра... (з 1917. року). Другий, недавній (з року 1934.) без театрального патосу, без особливої стилізації, простий, глибокий якоюсь чисто людською правдою, зображує мистця в селянській ссвиті з квіткою в руках — Мистця, сина свого народу...

(Докінчення буде.)

—о—

Що діється з расом Дестою?

РИМ, 14. 3. ПАТ. Стефані ширить чутку, немовби рас Десту (негусового зятя, що його армію недавно розбили під Негелі) увязнили біля цісарської палати: закидують йому, що був недбалий, не слухав рад бельгійських старшин і т. п. Негус буцімто уневажнив його подружа зі своєю донькою.

АДДІС-АБЕБА, 14. 3. ПАТ. Абісинський уряд заперечує ці чутки та твердить, що рас Деста дальше командує армією Сідамо, виносаженою м. ін. у нові протилетунські зенітні гармати.

НА ПОЛІ БОЮ.

РИМ, 14. 3. ПАТ. Маршал Бадоліо повідомляє, що на еритрейськім фронті панує рух. На західній низині цього фронту італійські відділи дійшли до району Алькандра. Один відділ третього корпусу заняв Фенароа. Летуни бомбардують більші ворожі скуплення в околиці Енсеткаб і на півдні від Кворам. На сомалійському фронті триває діяльність летунів між Негелі і Аддіс-Абеба, в районі озер. Збройні відділи племени Галля-Борана, що піддались італійській владі, ведуть побідну партизантку. Племена прикордонних провінцій гуртуються довкола Негелі та шукають опіки від італійської влади. В повнім ході переводиться організація зайнятих теренів. Для племени Дігодія створили королівську делегатуру в Дзерса.

На південному фронті, у провінції Балі, акція летунів проти ворожих осередків армії Деджака—Беене—Мерід триває.

Навіть у Португалії.

ЛІЗБОНА, 14. 3. ПАТ. Після засідання кабінету оголосили у комунікаті, що предметом нарад було виключно міжнародне положення, викликане окупацією Надренії.

—о—

Затирають сліди віри...

В „Народній Справі“ читаємо:

З *Оріхівця*, коло Підволочиська пишуть нам: „Бачимо, як за Збручем у селі *Голотвости* розбирають большевики гарну муровану церкву з золоченим іконостасом Вже зняли дах, критий лемохальованою бляхою. В місті *Тарноруда* за Збручем ще в осени повідіймали хрести з церкви й костела, а завісили свої червоні прапори. Дзвони вже давно перед тим замовкли“.

Отак затирають большевики сліди віри, — але не затруть їх у душах поневолених людей.

Орґанізація дитячих садків.

Весняні місяці — це найдогідніша пора для підготови дитячих садків. Підготову мають перевести місцеві кружки Р. Ш. До співпраці слід запросити доконче всі місцеві товариства.

Не зважаючи на виховне значіння дитячих садків, вони є суспільною установою, основаною на розпорядку Президента Р. П. з 22. IV. 1927. (Д. З. Р. П. з 30. IV. 1927. ч. 40. поз: 354): Це розпис також дотичним урядовим органам Кураторія ЛШО. У свому обіжнику з 2. I. 1935. ч. 35006/34 називаючи садки „опікунчими заведеннями“. Тому прохання за дозвіл треба вносити не до шкільного інспекторату, але до приналежного староства як надзірної влади, найкраще за посередництвом Повітового Союзу Р. Ш. Зразок прохання подании у книжочці „Дитячий садок, мета і спосіб оснування“, що вийшла цими днями з друку (по 20 сот.). Є тут також вказівки, як братися за організацію дитячого садка, а теж реферат, який можна використати в цілости чи як основу для власного реферату організатора садків у повіті.

Щоб пояснити батькам значіння дитячого садка, слід відбути нараду (можна й без окремого повідомлення староства на основі ст. 18. закону про збори з 11. III. 1932. Д. З. Д. ч. 48. поз. 450, якщо предсідник наради зве особисто всіх прошених. Слід заздалегідь обміркувати *спосіб харчування* дітей у садку, пішукати чисту, ясну *хату*, конечно з садом чи городом, або з площею (майданом). Слід також *списати батьків*, що рішаються віддати свої діти до садку і зладити *спис дітей*. Дітей, що належать до прилюдної школи, не брати до садка. Заздалегідь слід пішукати провідницю (садівничку), бо деколи староства вже наперед вимагають, щоб подати, хто буде садівничкою.

Шкільна влада вимагає, щоби Головна Управа Р. Ш. взяла виключний нагляд над усіми садками. Тому всі кандидатки на провідниці дитячих садків мусять зареєструватися (письмово чи устно) в Головній Управі Р. Ш. безумовно за посередництвом Повітових Союзів Кружків Р. Ш. При зголошенні подати: 1) імя і прізвище, 2) імя батька й матері, 3) дату народження, 4) місце теперішнього мешкання, 5) яку школу має покінчену (іспити), 6) чи відбула курс для провідниць (де, коли), 7) чи вже вела садок (де й коли), 8) які (приблизно) матеріяльні вимоги ставить, 9) хто може дати про неї інформації (громадяни, товариство). — Повітовий Союз (Кружок) Рідної Школи перешле ці дані зі своєю опінією про кожду кандидатку до Головної Управи Р. Ш.

Незалежно від цього — кожна громада, що хоче оснувати в себе садок, має про це повідомити або безпосередньо або за посередництвом Повітового Союзу Кружків (Кружка) Головну Управу Р. Ш., подаючи: 1) назву громади (повіт, почта), 2) в якому речинці має бути садок, 3) хто буде ним піклуватися (інституція та яка?), 3) яку платню може дістати провідниця.

Ті Повітові Союзи (Кружки) Р. Ш., що організували минулими роками дитячі садки і мають зареєстровані в них до праці місцеві садівнички, можуть їх і на цей рік ангажувати самостійно, повідомляючи про це негайно та не дальше як до 3 днів після приначення, Головну Управу Р. Ш., бо вона відповідає за садівничку.

Головна Управа Рідної Школи.

Ковно під водою.

БЕРЛІН, 14. 3. ПАТ. Із Ковна повідомляють про катастрофу повені, що навістила місто. Вісімсот мешкальних домів залила вода. Нині рано рівень води виносив 7 м. понад нормальний стан та постійно зростав. У нововибудованій дільниці Ковна залила вода пивниці, так, що половина міста не має центрального огрівання. Як день так ніч працює поліція, військо та спеціяльно утворені ратункові відділи. Шкоди. заподіяні повінню величезні.

Дай дитині в руки сірники...

Відгуки „ревеляцій“ п. Д. Паліїва у польській пресі.

Коли ми звертали увагу на невідповідальний характер „ревеляцій“ п. Д. Паліева у „Батьківщині“, — він обурився і хоч після того в останньому числі „Батьківщини“ відкликав свої денунціяції, проте „ревеляціонує“ далі. Який відгук має та його писанина, бачимо по сьогоднішньому „Веку Н.“. Для більшої пікантерії, хоч ця пікантерія дуже сумна і прикра, передаємо замітку „Веку Н.“ в оригіналі, без перекладу: як польська преса використовує такі „ревеляції“ для атак на українську пресу, на найвищих церковних достойників, на найповажніші українські установи, на найчесніших українських діячів!

„Oddałem — mówi dalej p. Palijew — „Nowyj Czas“ nowo wyznaczonemu redaktorowi p. Michałowi Matczakowi. Pozatem wszystko zostało po staremu. I redakcja i p. Iwan Tyktor i w administracji“.

Ta cała historja miała najfatalniejsze skutki dla partji „Narodowej Pracy“, która pozostała bez własnego organu, bo „Nowyj Czas“ z miejsca ustosunkował się do niej w sposób wręcz wrogi. Jeszcze po kilku wysiłkach była ona zniewoloną zaznaczyć swoje istnienie tylko już... na papierze.

Dziś, malutki ten organ „Nowyj Czas“, który pojawiał się dwa razy w tygodniu za pieniądze organizacji podziemnych terorystów ukraińskich, rozrósł się do rozmiarów prasowego koncernu, obejmującego szereg wydawnictw („Nowyj Czas“, „Narodna Sprawa“; „Nasz Prapor“, „Komar“, „Dzwinoczok“, „Ukraińska Bibljoteka“, „Wełyka historja Ukrainy“, „Historja ukraińskoho wijska“) i przedstawia największe i najkorzystniejsze przedsiębiorstwo wydawnicze, a właścicielem (już dziś wyłącznym) jest p. Iwan Tyktor, który umiał sprytnie balansować wśród konjunktur i orjentacyj i jest dziś jednym z najzamożniejszych ludzi wśród — podoficerów b. ukraińskiej armji.

Nieskończona spowiedź p. Dmytra Palijewa (pojawiło się już dziewięć artykułów, a zapowiedziane są dalsze) notowała też fakty, kiedy p. Palijew wraz z obecnym sekretarzem UND-a p. posłem Celewiczem należeli razem do „pewnej tajnej terorystycznej organizacji“. Nie trudno domyśleć się. „Działała wtedy — pisze p. Palijew — na naszym terenie jeszcze jedna siła UWO“.

Jakkolwiek proces warszawski przeciw zabójcom śp. ministra Pierackiego ujawnił wiele tajemnic z poza kulis ukraińskich terorystycznych organizacyj, p. Palijew ma nieocenioną zasługę, że z równą miarą naiwności jak i cynizmu naświetla i oświetla fakty i zdarzenia z niedawnej przeszłości, dopomagając odtworzyć historję ciężkich lat istnienia odrodzonej Polski.

Najciekawszą w świetle tych rewelacyj jest rola obecnego posła Kuźmowicza, który z partji „Narodowej Pracy“, zazębionej o UWO, zrobił sobie odskocznię do organizacji „Akcji Katolickiej“, stał się politycznym doradcą ks. metropolity Szeptyckiego, redaktorem ultrakatolickiej „Mety“ i inspektorem tow. „Ridna Szkoła“, innemi słowy, wysłużonym pułkownikiem z trzema niezasłużonemi pensjami.

A czy zmyli ci „zazębieni“ panowie z rąk swoich krew śp. Twerdochliba, Baczyńskiego, Babija i tylu, tylu ofiar, poległych po jednej i po drugiej stronie frontu — od zdradzieckich strzałów, wymierzanych przeważnie z tyłu?...

—o—

Перед замкненням буджетової сесії.

ДАЛЬШІ НАРАДИ СЕНАТУ.

В пятницю по промові сен. Міхаловича міністер освіти Свентославський обговорив справу оплат студентів. Заявив, що 7 відсотків студентів користає зі стипендій, 63 відсотки студентів дістали полекші у сплаті оплат. Згадав, що наукові і суспільні товариства та приватні видавці підручників зобовязались передати студентам 22.000 підручників на суму 250.000 зол. так, що їх можна буде продавати по 1.50 зол.

Опісля сен. Біспінг зреферував буджет державних довгів. Польща має 2.140 міліонів закордонних довгів, себто 64 зол. на одного громадянина, 3.275 міліонів зол. внутрішніх довгів, себто 98 зол. на одного мешканця.

Сен. Павелец зреферував буджет емеритур Пригадав, що уряд задумує покликати комісію, яка розгляне справу обнижки емеритур. Вкінці сен. Ліпінський зреферував буджет інвалідських рент. Згадав, що в 1931-32 в буджеті призначено 160 міліонів зол. на ренти інвалідам, в 1936-37 вже лише 100 міліонів.

У вівторок 17. березня ц. р. відбудеться пленарне засідання сойму. Кружляють поголоски, що уряд домагатиметься нових повновластей і після їх ухвалення замкне буджетову сесію.

СПРАВА РИТУАЛЬНОГО ЗАРІЗУ.

На вівтірковому засіданні сойму є м. і. перше читання урядових проектів, як закону про позички на залізничі, почтові та водні інвестиції.

Не виключене, що на цьомуж засіданні знайдеться теж внесення пос. Присторової про скасування ритуального зарізу. Проект цей вже готов для пленуму тому, що його ухвалили на адміністраційній комісії.

Методи поведінки проводу Союзу Українок.

У звіті з пресової конференції Союзу Українок „Українські Вісти" з 14. ц. м. подають такий уступ промови п-і Мілени Рудницької:

С. У. має право вимагати від української преси одного: щоб вона не накликувала на С. У. репресій. А трапився такий випадок:

Містоголова С. У. зайшла по справам до „Діла". Там її повідомив один з редакторів „Діла", що *завтра йде в „Ділі" стаття, за яку „Союз Українок"* розвяжуть.

На запит містоголови, чому містять статтю, яка може мати такі наслідки для т-ва, редактор відповів, що вони дістали статтю до поміщення від чинників, від яких вони залежать і мусять її вмістити. І вмістили.

В тій справі Гол. Виділ С. У. інтервеніював в Надз. Раді „Діла" і дістав відповідь, що ніяких подібних доручень Надз. Рада Редакції „Діла" не давала.

Тому, що ця справа дотичить приватних розмов, які я мав з заступницею голови Союзу Українок п-ею Ш. та з головою С. У. п-ею Міленою Рудницькою і що ті приватні розмови п-і Мілена Рудницька виявила тепер на пресовій конференції невірно й тенденційно та у спосіб, яким може кинути погане світло і на мене і на „Діло", я примушений з прикрістю представити дійсний стан справи:

У домівці „Діла" відбувались сходини у справі Балю Преси, у яких у приватному характері брала участь п-і Ш. Я звернув її увагу, що зараз принесуть свіже число „Діла" із статтею, яка може її особисто зацікавити, бо торкається діяльности Союзу Українок. Сущою видумкою є, що я казав, що за ту статтю С. У. „розвяжуть": п-і Ш. жалувалася, що Союзові У. можуть пошкодити статті, які кажуть про політичний характер діяльности тої організації, а я звертав її увагу, що ніде у світі не бувало, щоб політична партія, яку якась організація чи якийсь громадський діяч гостро атакує, не мала права а то й обовязку відповідати і проти таких атак боронитися. Розмова, яка велася у присутности ще двох діячів, учасників згаданих сходин, мала якнайприхильнішу тенденцію для Союзу Українок, а саме ту, щоб остерегти одну з його керманиць, щоби деякі палі не пішли на демагогію і не ангажувалися у кампанії проти УНДО ані „Діла" за становище виборів, бо всім відомо, що чейже вихідною точкою цієї жіночої кампанії була справа — одного мандату, справа наведеної надії на мандат! Ту саму пересторогу я повторив того самого вечора п-і Мілені Рудницькій в її хаті: я мав право остерегти свою сестру, щоб не робила нетактів у своїй громадській праці, і я не завинуватий, коли моя сестра витягнула з тих доброзичливих порад таку науку, що — мене заденунціювала до Надзірної Ради Спілки „Діла", відгрожуючись, що за евентуальні репресії скаже відповідальність на „Діло" (!!) та що й не вдоволнилась чемним виясненням Управи Спілки, тільки всю історію виволікла ще на пресовій конференції. *І. Кедрин.*

Похорон о. д-ра В. Масцюха.

Справа наслідника апостольського адміністратора для Лемківщини.

Аг. Всхуд у комунікаті з 14. березня ц. р. повідомляє: „Похоронні обряди помершого о. д-ра Василя Масцюха, апостольського адміністратора для Лемківщини, почнуться завтра в неділю в Риманові. Похорон відбудеться з почестями, належними епископові. Труну з тілом о. Масцюха перевезуть автом з Риманова до новосанчівського повіту та похоронять на цвинтарі його рідного села Нова Весь. Похорон у цьому селі буде в понеділок.

Рівночасно Аг. Всхуд вияснює, що справу наслідника о. д-ра Масцюха полагодять безпосередньо на основі постанови Ватикану в порозумінні з польським урядом. Треба сподіватися, що вже в найближчому часі іменують тимчасового керманича апостольської адміністрації для Лемківщини, а ця провізорія потреває аж до остаточного іменування. У звичайних дієцезіях капітула вибирає по смерти ординарія капітулярного вікарія, одначе апостольський адміністратор для Лемківщини не має капітули й тому в справі провізорії та остаточного іменування рішає безпосередньо Ватикан".

ПЕРЕД ДЕВАЛЮАЦІЄЮ НІМЕЦЬКОЇ МАРКИ?

„Нае Ціріхер Цайтунґ" пише, що дійде до девалюації німецької марки. Ця справа вже рішена і девалюація доходила би до 33 відсотків теперішньої вартости девізи. Дотепер німецькі урядові кола заперечували поголоски про девалюацію. Одначе після успіхів при виборах німецький уряд переведе девалюацію марки.

ПО ШИРОКОМУ СВІТІ

Страйк віндарів закінчився в 600 будинках. До праці вернулося 6 тисяч страйкуючих.

Визнали новий уряд Параґваю. Представники держав, що беруть участь у болівійсько-параґвайській мировій конференції, вирішили признати новий параґвайський уряд.

Еспанський міністер внутрішніх справ заперечив чутки про проголошення стану облоги у Мадриді, зате потвердив факт, що згоріли дві церкви; тепер поліція та цивільна ґвардія березе монастирів та церков. На вулицях Мадриду військові та поліційні стежі, зрештою панує спокій.

Австрійська поліція арештувала кількох націонал-соціялістів; говорять, що німецьке посольство пробувало інтервеніювати у їхню користь, але безуспішно.

Наради Ради Ліґи Націй у Льондоні.

ЛЬОНДОН, 14. 3. ПАТ. Рада Ліґи Націй зійшлася нині у зовсім інших від женевських умовинах. Члени ради засіли при столі, що має форму підкови в ґарній салі, званій сальоном королеви Анни. Перед прилюдним засіданням Рада відбула довірочну нараду в сусідній кімнаті короля Карла. Кімната королеви Анни це виїмково гарна кімната. На стінах, оббитих червоним адамашком, висять дорогоцінні образи королів, королевих, князів і княжних, пензля Рейнольдса, Ґейнсборо та Ван Дайка. Посередині салі висить прегарний, щирозолотий жирандоль. Вікна кімнати виходять до парку св. Якова. На салі крім членів Ради і кільканацятьох урядовців секретаріяту та членів делеґацій є 50 журналістів. Решта 300 журналістів прислухується нарадам у сусідніх кімнатах, де поставили мегафони.

ПОЧАТОК ЗАСІДАННЯ.

Точно в год. 11.45 передполуднем делеґат Австралії Брюс, предсідник Ради Ліґи, відкрив 91 надзвичайне засідання Ради. Брюс подякував королеві Едвардові VIII. за те, що віддав на засідання Ліґи Націй стару палату св. Якова. На внесок Брюса Рада висловила подяку королеві під адресою британського уряду, який приготовив технічно сесію Ради. Опісля предсідник Ради заявив, що на черзі нарад є справа льокарненських договорів і відчитав телеграми уряду Франції та Бельгії, які домагалися скликання Ради Ліґи.

ПРОМОВА МІН. ІДЕНА.

Перший промовляв мін. Іден, заявляючи, що передасть королеві подяку Ради і привитав Раду Ліґи іменем британського уряду. Пригадав, що 14 років тому в цій самій салі відбулося дуже важне засідання Ради Ліґи. Одначе нинішне засідання своєю важливістю перевищає значіння засідання Ради заперед 14 років. Запевнив уряд Франції та Бельгії про вірність В. Британії льокарненському договорові, осудив поведінку Німеччини як ясне і незаперечне нарушення договорів. Вкінці заявив, що пізніше торкнеться ще цієї справи. В імени французького уряду промовляв мін. Фляндеи, в імени бельгійського уряду прем. Ван Зеелянд, який засідає при столі Ради як зацікавлена сторона у цьому спорі.

ЗАЯВА МІН. ФЛЯНДЕНА.

ЛЬОНДОН, 14. 3. ПАТ. Мін. Фляндеи заявив, що німецьке військо, яке ввійшло до Надренії, не мало „символічного" значіння, бо було його більше ніж 30 тисяч людей. Льокарненський договір уповажнював Францію негайно видати гострі та безпосередні розпорядки, але французький уряд здержався і тим самим ствердив, що вповні шанує міжнародне право, яке є основною умовиною вдержання миру. Франція негайно звернулася до Ліґи Націй, віручи в її безсторонність, щоб вона ствердила нарушення договору і видала відповідні рішення. Франція годиться віддати до диспозиції Ліґи Націй всі свої моральні та матеріяльні сили, щоб допомогти опанувати одну з найгрізніших кріз в історії миру та його збірної організації.

На своє оправдання Німеччина покликувалася на ратифікацію французько-большевицького пакту, підписаного рік року тому. У травні і в червні м. р. у справі французько-большевицького договору обмінялися нотами Франція, Німеччина і держави, які підписали льокарненський договір. На правні арґументи Німеччина не дала відповіди. Якщо ці арґументи не були переконливі, то згідно з арбітражною конвенцією, яку підписали Франція і Німеччина одночасно з льокарненським договором, німецький уряд повинен був передати справу арбітражному судові. Одначе Німеччина не зробила цього.

Збори „Товариства Вакаційних Осель".

Дня 13. ц. м. відбулися у Львові в домівці Марійського Т-ва Пань при вул. Руській ч. 10. загальні збори „Т-ва Вакаційних Осель" при участи коло 40 членів. Збори відкрила в год. 5.35 голова Т-ва п. *О. Бачинська*, згадуючи померших членів: д-р Дарію Чубатову, п. О. Паньківську, п. Скоробогатого і дир. М. Мороза. Присявні повставанням з місць вшанували їх память. Голова підчеркнула далі, що жертви для Т-ва складали: Ексц. Митрополит, Митрополичий Ординаріят, Зем. Банк, Центросоюз, Дністер, РСУК, Т-во опіки над молодю, Мар. Т-во Пань, Карпатія, Керос, Маслосоюз, Нар. Торговля, Сільський Господар та інші, за що зложила їм подяку.

На голову зборів вибрано дир. *К. Малицьку*, на секретарку п. *Пілюсівну*. Протокол з останніх загальних зборів, що відбулися 27. IV. 1934. р., відчитала п. Ст. *Пашкевичева*. Звіт з діяльности складала секретарка Т-ва *п. Ліщинська*. В 1934. і 1935. рр. Т-во уладило по 3 оселі: 2 дівочі в Милованні та в Коршеві, і по 1 хлопячій у Милованні. В 1934. р. було в Милованні 47 дівчат, 4 помічниці, 1 управителька та 50 хлопців, 4 пом., 1 управитель; в Коршеві 35 дівчат, 4 пом., 1 упр., разом 127 дітей, 12 помічників і 3 управителі. В 1935. р. було в Милованні 42 дівчат, 4 пом., 1 управ. та 59 хлопців, 4 пом. 1 управ.; у Коршеві 41 дівчат, разом 142 дітей, 12 пом. і 3 управ. Кошти удержання від особи 40 зол. У 1934. р. удержання дівчат у Милованні коштувало 1.764 зол., хлопців 1.807 зол., у Коршеві — дівчат 1274 зол., разом 5.193 зол. Недобір був 861 зол. У 1935. р. кошти удержання в Милованні дівчат — 1.689 зол., хлопців 1.343 зол., у Коршеві дівчат 2.159 зол. — разом 5.611 зол. Недобір — 1931. зол. Збірки принесли в 1934 р. 525 зол., у 1935. р. 834 зол. У 1935. р. діти святкували в Милованні ювилей Ексц. Митрополита, у грудні 1935 р. ювилей 30 ліття істнування Т-ва у Львові. В 1935. р. було 135 членів, тепер є 231. На заклик Т-ва вписалося 57 нових членів службовиків в РСУК, 12 з Нар. Торговлі та 11 із Земельного Банку. Річна членська вкладка 3 зол.

Касовий звіт здавав касієр Т-ва інж. *В. Паньківський*. В імени Контр. Комісії п. *І. Боньковська* поставила внесення признати абсолюторію уступаючому виділові.

В дискусії забирали голос: п. дир. К. Малицька (зріст числа членів); о. Новосад (підвищення числа дітей в оселях). Радн. Стевчак промовляв за вєднуванням нових членів. Одна пані подала думку, щоб переводити збірки одягу і взуття, бо деякі найбідніші діти не мають у чому їхати в осель. Д-р Цимбалістий подав думку заложити оселю для недужих дітей, що по дискусії принято. Він заявив, що бере на себе удержання одної дитини в тій оселі. О. дир. В. Лициняк звернув увагу, що найкраще надавався би на лічничу оселю Підбуж біля Дрогобича, бо там є відповідний дім. Д-р Біланюк підкреслив, що треба передовсім засилати до осель діти з сутерин та офіцин. П. Филиповичева підчеркнула, що родичі за мало дбають про своїх дітей, тому треба відповідно освідомити родичів. Відтак промовляли ще пп.: І. Павликовська, К. Малицька та О. Бачинська відповідаючи на запити. Абсолюторію уступаючому

му виділові ухвалено через аклямацію. До нового виділу вибрані: голова — п. **О. Бачинська** (через аклямацію), о. Новосад, о. Ждан, пп.: Ліщинська, Замчківська, д-р Надрагова, Шубертівна, Маланюківна, д-р Біланюк і проф. Зелений. До Контрольної Комісії увійшли пп.: Ір. Бойковська, Евг. Макарушкова та Ір. Павликовська.

При кінці ухвалено внесення п. Филиповичевої: скликати анкету для оснування лічничої оселі, і внесення п. Федорчакової, щоби батьківські кружки вступили в члени „Т-ва Вакаційних Осель". П. Олексівна зголосилася сама бути курсоркою Т-ва.

Збори закінчено в год. 7.50 веч.

НОВИНКИ.

— **На уфундування вітражу в Успенській церкві** з приводу 70-ліття о. кан. Д. Лопатинського зложили дальше: о. Василь Лончина Львів 5 зол., д-р Тит Бурачинський Львів 10 зол., Стефан Левинський Львів 5 зол., Михайлина Коссач Львів 5 зол., Іван Бедрило Львів 2 зол.

— **Машини до писання і до шиття** всяких систем і прибори до них, по найдешевших цінах, прецизійна направа машин всяких систем поручає **Юліян Ломага — Львів, ул. Валова 11.** Одинока українська фірма в тій ділянці. Наука писання на машинах. 21-115

— **Овочеві щепи та кущі:** яблуні, груші, сливи, черешні, вишні, бросквині, морелі, виноград, порічки, агрест, малини, здорові гарантовані сорти по дуже низьких цінах зараз замовляйте в найбільшій українській фірмі А. Терпиляк — в Залукві п. Галич (p. Halicz). На бажання висилаємо цінники й оферти. 1633 4—5

— **Поляка.** Управа Н. Лічниці складає отсим подяку Хв. Дирекції „Маслосоюзу" за щедрий дар 2.000 зол. на будову шпиталя, зложених на памяткове ліжко Маслосоюзу з нагоди ювилею Митрополита Андрея. 1693

— **До громадян Личаківської дільниці!** Виділ читальні „Просвіти" на Личакові скликує на неділю 15. ц. м. год. 17. ширші сходини членів читальні в справі оживлення освітньої праці та в справі придбання фондів на розбудову читальняної домівки. Організаційно-освітній реферат вигосить мгр Кабарівський Богдан. Громадян Личаківської дільниці усіх станів і звань просить Виділ до найчисленнішої участи.

— **Роковини Шевченка** відсвяткує Жовківська дільниця у Львові музично-вокальним концертом в неділю 15. ц. м. в 7 год. веч. в домівці читальні „Просвіти" при вул. св. Мартина ч. 9. На програму свята складаються: промова ред. Курдидика, деклямації п-и М. Карачик, п. Ев. Лазора і п. Ст. Голлана. Музичну частину виповнять мішані та мужеські хори під проводом радн. Купчинського.

— **Збірна вистава образів Стан. Крамарчика** відкрита щодень в год. 10—15 в домівці львівського професійного Союзу пластиків (вул. Дітушицьких ч. 1, І). Вистава обіймає фігуральні композиції, мертву природу, портрети і пейзажі Кремянця.

— **Нові образи Шевченка.** Ґалерія образів Шевченка в Харкові збогатилася в останніх часах 25 незнаними досі портретами кисти Шевченка, найденими в провінціональних музеях. Знайшли теж портрет кріпака із села Ворожба лебединського району та портрет селянки. Оба портрети виконав Шевченко підчас свого побуту на хуторі Лихвино, маєтку Хрущова.

— **Хто виграв на льотерії?** В нинішнім тягненні держ. клас. льотерії впали виграні м. ін. на такі числа: 5.000 зол. на ч. 30220. 2.000 зол. на ч. 147185. 1.000 зол. на ч. 7044 120002 128139. 500 зол. на ч. 268 40004 90961 109391 113184 169551 191911. 400 зол. на ч. 35748 701123 83511 99262 149548 182980 177538 183559.

— **Торгували відзнакою за оборону Львова.** У Львові викрили скандальну аферу, що торкається капітули „Орльонт", польської відзнаки за участь у боях за Львів. Про зловживання в цій капітулі кружляли вже кілька літ поголоски по Львові. Говорено, що цю відзнаку може купити собі кожний за ціну найвище 20 зол., без огляду на те, чи брав участь в обороні Львова чи ні. Аж в останніх днях у звязку з тими зловживаннями арештовано д-ра фільософії Ігната Фаса, молодого історика, занятого у промисловому музею. Капітулу відзнаки „Орльонт" створив ген. Розвадовський, а після його смерти вів її проф. львівського університету д-р Кав. Гартлеб, що є директором промислового музею. Капітула мала окреме бюро з кількома урядовцями. Доходи з надавання відзнаки „Орльонт" були великі, бо багато було людей, що для ріжних цілей потребували цієї відзнаки чи документу з підписом ген. Розвадовського. Коли наплив клієнтів меншав організатори імпрези впали на думку виміни старої відзнаки на нову, емальовану, за яку знову брали оплату. Тоді у справу вмішалася військова влада і зробила конець спекуляції. Рішено видати книгу відзначених, але впис до неї був теж получений з оплатою... Нарешті справою занялася прокуратура і першим її ділом було арештування д-ра Фаса. У звязку з тим надіються ще великих сензацій, бо загально відомо, що число живучих ще „оборонців Львова" далеко більше від тих, що справді брали участь в польсько-українських боях.

— **Петарди.** На подвіря божниці в Сосновці підкинув хтось петарду. Жертв у людях не було, вилетіли лише дві шиби. — У хаті Козловських у Варшаві при вул. Огородовій 58. вибухла петарда, що знищила зовсім мешкання. Зпід завеленої стіни добули ранену Козловську та її 17-літнього сина. Забрали їх до шпиталю.

— **Горільняна спекуляція.** В останньому звіті державної контролі находиться уступ, що в районі скарбового уряду в Н. Санчі викрито впродовж трьох місяців 138 тайних горілень. Слідство, яке перевела державна контроля в цій справі, дало сензаційний вислід. Показалося, що тайні горільні повставали у звязку з нагородою 70 зол. для конфідентів за викриття горільні незалежно від скількости її продукції. Отже конфіденти входили в порозуміння з тайними горільнями і ділилися нагородою за викриття. Значить, тайні горільні повставали тільки задля цього, щоби їх викрили і щоби скарб виплатив нагороду. Справою занялася судова влада.

— **Пожежі.** На фільварку Гупало гром. Петликівці пов. Бучач повстала від іскри з молотільні пожежа і знищила стодолу, господарські машини, збіже і т. п., загальної вартости 12.000 зол. — В Косові на Поліссі згоріло 29 хат і 44 господарські будинки. Вогонь повстав від іскри з комина місцевого тартаку. Шкоду обчисляють на 100 тисяч зол.

— **Село не відчуло обнижки цін.** Рільнича палата на Волині розписала анкету, оскільки обнижка цін промислових товарів відбилася на волинському селі. З відповідей, які надійшли від рільників і сільських крамниць, виходить, що закупно промислових товарів стоїть пересічно на тому самому рівні, що передтим, а в деяких місцевостях навіть зменшилося. Походить це звідси, що ці товари не подешевіли, або подешевіли дуже незначно, а зате населення дальше збідніло. Зросла декуди тільки консумція цукру та їдальної соли і запотребування нафти, бо ці товари справді подешевіли. Зате анкета стверджує, що залишилися без змін ціни всякого заліза, боднарської й цинкової бляхи, сірників, дріжджей, селедців, машинового смарowила, оліїв, вугля і т. п. Назагал обнижка цін не дійшла до волинського села, подібно як і до галицького.

— **Краєва хроніка.** В Конюхові пов. Стрий злодії розібрали підвалини хати Дмитра Андрусьова і добувшись до середини, винесли всю одіж. — На дорозі в селі Піддубцях пов. Рава Руська до 25-літнього Івана Радзевича впали вечором три револьверові стріли і положили його трупом. Справою занялася поліція. — У Хлівчанах пов. Рава Руська невідомі напасники добулися до мешкання Райзлі Фішер і побивши її, забрали річи вартости 130 зол. — До церкви в Новому Селі пов. Жовква добулися злодії і забрали дрібну готівку. Опісля обікрали місцеву кооперативу, забираючи ріжні товари. — До мешкання Анни Рожанської в Н. Санчи вломилися злодії і забрали гроші та біжутерію вартости 2.000 зол. Слідство викрило, що вломниками були б. купець Евг. Мілер і ученик 8-ої кляси гімн. З. К. — В селі Субівці пов. Дубно згорів паровий млин вартости 100 тисяч зол. — У Вороняках пов. Золочів 22-літній Михайло Віскевський убив свого батька, ударивши його підчас молочення ціпом по голові. — На залізничому двірці в Тернополі вкрадено з вагону значну скількість тютюну вартости 3.500 зол. Тікаючи перед поліцією, злодії кинули тютюн по дорозі. — Власника ресторану „Польонія" в Тернополі, де отроївся рибою один офіцир, Г. Шварцвальда засуджено за нехлюйство на місяць арешту і 100 зол. гривни.

— **Поворот із 20-літньої неволі.** До села Рогізна в Познанщині вернувся колишній його мешканець Дзябас, що як німецький вояк дістався в часі світової війни в російський полон і провів 20 літ на Сибірі. Його признали урядово помершим і жінка його вийшла вдруге заміж.

— **Перетомлені люди поводяться як звірята.** Психольог з кольомбійського університету, д-р Григорій Разран, робив досліди на студентах цілі два роки в напрямку, як вони поводяться, коли є перетомлені. Він прийшов до висновку, що їх поведінка така, як у псів та інших звірят. Коли вони були втомлені, професор дзвонив дзвінком і показував їм прецлі. Тоді студентам приходила слинка до рота. Коли за якийсь час професор лише задзвонив, а не показував прецлів, то слинка йшла теж. Це ділялося лише тоді, як студенти були помучені. Таке саме явище завважав був свого часу Павлов на псах, отже д-р Разран приходить до висновку, що перемучена молодь має такі самі нахили, як звірята.

— **Торговля і Промисл,** ч. 6 (36) з 15. березня ц. р. Показ виробів українського промислу у Львові (вступна, святочне отворення, розмова з комітетом вистави, тощо), д-р Іван Іванець: Краса і раціональність (заввагн члена жюрі), Після великої господарської наради у Варшаві (інтервю з д-ром Храпливим), Вирізки з преси: одно з найбільших культурних діл, Селяни мусять учитись торгувати (Та чи помагає їм у цьому наша масова преса), Ріжні вісти, Проти алярмів і обмежень, З життя філій СУКУП, д-р І. Гриців: Податкові актуалії, Ринок і ціни. — В цьому числі поміщений обширний репортаж з вистави в Нар. Домі.

— **Мотоциклевий ринок в сезоні 1936.** Біжучий рік починається під гаслом збільшеної моторизації. Завдяки низьким цінам купна і мінімальним коштам експльоатації, вибивається на чоло механічних засобів льокомоції мотоцикль. Першенство мають чотиротактові мотоциклі, між ними великою популярністю тішаться мотоциклі Нортон, високої кляси, позатим мотоциклі малолітражові Royal Enfield найдешевші на польськім ринку.

Україніка.

В найновішій книжці (ч. 30) німецького познанського наукового періодичного видавництва „Deutsche Wissenschaftliche Zeitschrift für Polen" є кілька рецензій на праці, що більше чи менше торкаються українознавства. Редактор цього видавництва д-р Альфред Лятерман (Lattermann) зрецензував між іншими такі цікаві для українського читача книжки: Карла Тімлера: Das Erwachen Osteuropas: Die Nationalitätenbewegung in Russland und der Weltkrieg, Erinnerungen und Ausblicke (Пробудження Східної Европи: Національні рухи в Росії і світова війна. Спомини й вигляди). Відень—Ляйпціґ 1934; Йоганнеса Алерса (Johannes Ahlers): Polen (Польща), Берлін 1935; кс. д-ра Стефана Грелевського: Wyznanie protestanckie w Polsce współczesnej (торкається також евангелицької пропаґанди серед українців). Сандомир 1935; д-ра Людв. Шнайдера: Die evang. Kirchengemeinde in Lemberg, Львів 1935; Skizzenbuch aus Polen, Gezeichnet v. Th. Frhr. Tucher von Simmelsdorf, Познань 1935, (Збірка нарисів з Польщі Т. Тухера фон Зіммельсдорф; згадано між іншими містами Луцьк). Слід відмітити таку завваґу рецензента при обговорюванні згаданої праці Алерса: „Поляки не є другий (з черги) найбільший слов'янський нарід, бо українці є далеко численніші". Д-р В. Маас (Maas) обговорив подорожні описи Мар'яна Гепкого з Поділля й Гуцульщини (Marian Hepke: Durch Podolien ins Huzulenland. Reisebilder aus den Tälern des Dniestr, Sereth und Prut), Бромберґ 1934. Д-р Микола Андрусяк зрецензував дві статті д-ра Домета Олянчина з історії українсько-німецьких торговельних звязків, а саме: „Торговельні зносини України з Бреславлем у XVIII. ст." (друк. у варшавській „Нашій Культурі", кн. 8. з 1935 р.) і „До історії торговлі Руси-України з Балтиком, вокремі ж Стародуба з Кенігсберґом наприкінці XVII. й поч. XVIII. ст." (що появилася як окрема відбитка з VI. т. „Записок Ч.С.В.В." у Жовкві 1932); при тому додає рецензент копію листа польського короля Августа II. до гетьмана Івана Мазепи з 1706 р. в справі українських купців у Данціґу. Врешті Василь Рудко зрецензував працю м-ра Евгена Юлія Пеленського: „Райнер Марія Рільке й Україна", що друкувалася у 1935 р. в „Ділі" і появилася окремою відбиткою. Для повноти згадки про ті праці, що обговорені в цьому видавництві та відносяться до української національної території, слід ще додати замітки А. Ґ. про нариси: д-ра Пос. Пйотровського „Zamek w Łańcucie" (Львів 1933) і Мар'яна Осінського „Zamek w Żółkwi" (Львів 1933).

З концертової салі.

КОНЦЕРТ МАРІЇ СОКІЛ У ЯВОРОВІ.

Наші провінціональні міста, позбавлені майже цілковито музичних імпрез правдивої вартости (в найліпшому разі мають їх кількостево за мало), витають цього року концерти, як концерт знаної оперної співачки **Марії Сокіл**, яка погодилася на запрошення „Рідної Школи" відвідати Яворів, дуже радісно і чаляються на концерті численно (Яворів, 1. ц. м.).

Хто мав нагоду чути артистку на тлі великої орхестри в опері чи симфонічному концерті, або й на концертах у великих салях, бачив, що великі співацькі вальори, якими диспонує артистка, не можуть вповні заблестіти в малій, акустично не-першорядній салі „Народнього Дому" в Яворові. Та проте артистка захопила всіх преґарним голосом і мистецьким виведенням програми. Вже з першою хвилиною позискує співачка симпатію слухачів умілою і невимушеною поведінкою на естраді, питомою тільки великим артистам.

Твори, які складалися на програму, у великій більшості українських композиторів: Лисенка, Вахнянина, Стецевка, Ревуцького, Барвінського, Колесси і Лиська та чужих: Римського-Корсакова, Василенка, Мусоргського, Чайковського, Черепніна і Пучіні. Хоча Марія Сокіл є передовсім співачкою оперного жанру, то фразує таксамо дбайливо кожну малу пісню, як і велику оперну арію.

Мистецький супровід Антона Рудницького стає (Колесси: „Лемківська колисанка", Лиська: „Весільна пісня", Василенка: „Женці") вповні рівнорядним чинником концерту.

На марґінесі концерту приходить думка: Чи прийдеться знову довго чекати на подібну імпрезу? Чи може Союз українських професійних музик підійме (як тільки це буде в його змозі) ініціятиву уладжувати правдиво мистецькі музичні імпрези у краю?

Белев.

З кіна.

Кіно „Коперник": „Пепі".

Відома оперетка, коли не помиляємось під заголовком „Гостинниця під білим конем", перероблена тут на веселу комедію із співами та танцями. Хоч співів і танців тут чимало, а проте головна основа фільми комічне „кві про кво", як у фарсі. Німці не пожаліли коштів, щоб вивести великий балет і дати добрий хор. Приємні для ока тирольські краєвиди, легкий, безжурний гумор, характеристичні типи. Дуже добре зав'язана і розв'язана інтриґа кельнера з власницею гостинниці. Головну ролю грає першорядний артист Тіміґ, відомий партнер Франціски Ґааль з „Чібі".

Дивогляди.

ПРЕМІОВАНА ЧЕСНОТА.

У франц. місті Сент'Етєн трапилась страшна трагедія. Шахтяр Альбер Верді прийшов до хати пяний. Він попав у таку лють, що вибив у хаті всі вікна і посудину, а потім ухопив сокиру щоб вирізати свою рідню. Син його Альфред пробував спочатку вспокоїти батька, а коли той накинувся на нього з сокирою, син ударив батька ножем, а потім задушив його мотузом. Після цього син пішов на поліцію і казав себе арештувати. Найцікавіша в усій цій кримінальній історії одна подробиця: пияниця вбитий дістав у 1929 р. премію „чесноти", призначену державою і доньку його тримав до хресту президент Думерґ.

ЯК ВИГЛЯДАЄ НАУКОВИЙ МУЗЕЙ.

У сов'єцькій „Правді" находимо опис одного з рухомих, мандрівних музеїв, що мають на меті нести освіту широким масам населення СССР.

„Директором музею є „науковий співробітник" Гомеця, доктор анатомії, маґістер етнографічних наук. Музей їдучи з міста в місто, розтаборюється переважно на базарній площі. Козир музею це „Мадам Матльо, париська красуня". Це воскова фіґура. Поруч неї Дон Педро Краваті, дівиця з племени Фанґ, гіндус, троє близнят, що зрослись з собою, бушмен, узбек і цикльоп. Вхід до музею — 30 коп. Пояснює маґістер етнографічних наук: — Бушмен. Мешкає по лісах. Зїдає ящірки, щурі, жаби. Гей, громадянине-товаришу, пальцями мацати його не вільно!

Місцеві совітські часописи вважають своїм обовязком поручати музей і нав'ть пишуть оцінки про нього. Співробітника омської газети „Молодий большевик" захопила фіґура цикльопа і він написав: „Як це знаємо з гомерівської епохи, цикльоп списаний у великій поемі Одисея, як чоловік фантастичної сили і якого переміг Одисей".

Дописи.

КАЛУШ.

Змагання читальняних хорів. Як минулого, так і цього року філія „Просвіти" в Калуші уладжує районні змагання читальняних хорів. Дотепер відбулися такі змагання в Хотіні 1. березня і в Завою 8. березня ц. р. В змаганнях у Хотіні брали участь мішані хори з Підгорок і Хотіня та мужеський хор з Підгорок. Комісія, що вислала філія, виріжнила мішаний хор з Хотіня і мужеський з Підгорок. У Завою змагалися хори з Березниці, Новиці, Завою і Рипянки. Перше місце заняв мішаний хор із Завою і мужеський з Рипянки. В неділю 15. березня ц. р. відбудуться змагання хорів з району Галиня. Всі виріжнені хори візьмуть участь у змаганнях цілої філіяльної округи, що відбудуться у травні ц. р. в Калуші.

САМБІР.

Українська демографічна виставка. Заходом Наукового Т-ва ім. Шевченка у Львові і Кружка „Рідної Школи" ім. Т. Шевченка в Самборі відбулася в залях „Української Бесіди" в днях від 29. лютого до 7. березня ц. р. демографічна виставка карт і діяграм. Д-р В. Кубійович, доцент краківського університету, опрацював у цих картах і діяграмах образ заселення і культури українських земель, рух населення і господарське життя українського народу в останніх роках. Карти й діяграми мають тим більшу вартість, що охоплюють цілість українських земель, приналежних тепер до 4-х держав. Гарним доповненням цієї виставки були два реферати д-ра В. Кубійовича в часі виставки, а саме: „Населення етнографічних українських земель" і „Господарство на етнографічних українських землях". Наше громадянство мало нагоду пізнати свій рідний край на основі найновіших наукових дослідів. На жаль, зацікавлення громадянства Самбора й повіту цією виставкою було мале, бо виставку відвідало лише 270 осіб. Зате ті, що були на виставі, вдячні д-рові В. Кубійовичеві за його наукову працю, а комітетові за те, що цю виставу уладнував. Чергова демографічна виставка відбудеться у Станиславові.

Тільки освітою, культурою і вихованням здобудемо кращу долю. Не жалуймо датків на скріплення освітних змагань.

Гостина театру ім. Тобілевича. В перших днях березня ц. р. гостив пять днів у Самборі український театр ім. Тобілевича. Для громадянства несподіванкою був вибір репертуару, дбайливе виведення пєс, оригінальні строї і декорації, а для театру — вщерть виповнена глядачами саля. Це в Самборі нечувана річ, бо звичайно всі українські театри виїздили зі Самбора з дефіцитом. Театр виставив дві веселі оперетки: „Дівча з Маслосоюзу" і „Лев з Абісинії", дві патріотичні пєси: „Отаман Пісня" і „Гори говорять" та одну комедію, прем'єру „Німа теща". Підчас вистави пєс багато осіб плакало, згадуючи недавнє минуле. Це доказ високої моральної вартости і виховного значіння таких пєс. Побажатиб, щоб пєсу „Отаман Пісня" відіграли всі аматорські гуртки по наших селах. Грою вибивалися між іншими: пп. Бенцалева, Кемпова, Посацька та п. Бенцаль, Теплий, Тимчук, Рубчак і Яковлів. Слід додати, що адміністрація театру обнизила значно ціни вступів і тому до театру прийшло багато осіб

Спорт.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ У. С. К. „СЯН" У ПЕРЕМИШЛІ

В неділю 8. березня ц. р. відбулися шості з черги загальні збори У. С. К. „Сян" у великій салі „Бесіди" в Перемишлі і тревали від год. 5. до 10. вечором, при участі 134-х членів та гостей.

Збори відкрив голова **дир. Шах Степан** довшою промовою, в якій вказав на стихійну силу спортового руху серед молоді та на обовязок і конечність з виховної точки погляду оформлювати і спрямовувати цю стихію у належне русло. Це завдання тяжить у великій мірі на старших громадянах, приятелях молоді і спортового руху. Далі згадав, що той шлях, яким ішов „Сян" до здобуття для себе як спортової організації права громадянства не лише в Перемишлі, але в цілому краю. У. С. К. „Сян", як один з рідких у нас творів з прикметами сути міської і підміської організації, сповняв і сповняє безпосередньо й посередньо велику, хоч покищо непопулярну у нас місію урбанізації психіки нашої суспільности. Опісля привитав гостей і членів та запросив до президії ради. **Романа Дмоховського**, який обняв провід.

Після того члени Виділу відчитали звіти з діяльности. Перший звіт склав секретар **ред. Зибликевич Евген** зазначивши, що цьогорічні збори відбуваються в ювілейному році клюбу. Тому секретарський звіт був не лише підсумком діяльности Виділу за діловий рік, але заразом й історією клюбу за час його пятилітнього існування. Референт згадав, що думка оснувати „Сян" зродилася у ремісничому варстаті на Вовчу — передмісті Перемишля. Головною підставою розвитку та розгонової сили У. С. К. „Сян" є незвичайна жертвенність ло

го членів та великих приятелів і протекторів з кругів перемиського міщанства, головним чином ремісництва й робітництва. В травні ц. р. відбудеться посвячення власної площі „Сяну“ і тоді відбудуться ювилейні свята клюбу.

Звіт провідника секції копаного мяча **д-ра Мирослава Кушика** був дуже добре обробленою історією змагань 1. дружини й одночасно глибокою студією технічних вартостей, фізичної справности і психічних процесів у змагунів. На 13 розіграних змагань за мистецтво вир[і]шив „Сян“ у свою користь 9, зремісував 2, програв 2, з відношенням воріт 33:11 у свою користь.

Великою розрадою „Сяну“ є його секція легкоатлетична; звіт з її діяльности та успіхів здав **проф. Романець Михайло.** В двох конкуренціях (біг 50 м. і стусан кулею) вирівнали змагуни „Сяну“ осяги, що взяли на цьогорічних загальнодержавних польських зимових легкоатлетичних змаганнях у перемиській спортовій галі.

З черги слідували звіти провідника секції спортових тор п. **Степана Романця** і пінг-понгу **м-ра Гнатика Романа.**

Скарбник клюбу **дир. Кольцьо Григорій** представив касовий біланс, грошеву господарку клюбу і буджетовий прелімінар на рік 1936-37. Касовий оборот у діловому році дійшов до 10.900.18 зол., не вчислюючи сюди незреалізованої ще субвенції для клюбу від „Міщанської Каси“ в Перемишлі у висоті 700 зол. Сальдо на рік 1936 зол. 117.20. Майно клюбу 8.400. зол.

Звіт з діяльности „комісії площі“ зреферував ред. **Зибликевич Евген** у заступстві неприсутнього в Перемишлі інж. Вол. Корженьовського. Референт дав перегляд усіх заходів до війни і після війни, що йшли в напрямі придбання української спортової площі в Перемишлі. Зпоміж передвоєнних піонірів українського спортового руху, що намагалися придбати спортову площу, згадав референт проф. Евгена Любовича та лікаря д-ра М. Долинського, з післявоєнних п. Степана Волиняя, м-ра Олександра Лавецького та інж. Фільца. Довголітні залушені бажання Перемишля в цьому напрямку здійснив щойно У. С. К. „Сян“, що в 1934 році законтрактував 10-літню аренду площі і викупив її частину на власність, і в 1935 р. обгородив, докінчив нівеляцію і приладив готове до вжитку грище копаного мяча. В 1936 р. клюб зверне увагу на будову степениці та мурованої сторожівки. Видатки клюбу звязані з площею та вартість докінчених робіт за останні два роки — 7.285.00 зол.

Звіт контрольної комісії здав дир. Михайло Зубрей.

Самі звіти і дискусія над ними були дуже річеві та доказували гармонійну працю членів Виділу і клюбу та поважний підхід до української спортової проблеми.

На предложення комісії-матки вибрано головою клюбу вдруге **дир. Стефана Шаха** при голосних оплесках присутніх. У такий сам спосіб вибрали дальших виділових, а саме: проф. Богдана Шеховича, о. проф. Петра Голшського, ред. Евгена Зибликевича, проф. Антона Мариновича, інж. Волод. Корженьовського, д-ра Мирослава Кушика, д-ра Михайла Старуха, дир. Михайла Зубрея, м-ра Романа Гриціва, будівничого Антона Дяка, купця Павла Ганкевича, майстра столярського Івана Доротяка, майстра шлюсарського Івана Скірку, купця Макара Тараса і дир. Кольця Григорія.

На внесення дир. Шаха збори затвердили проєкт відзнаки (емблеми) У. С. К. „Сян“, що представляє ріку Сян під баштою колишньої княжої столиці. На внесок проф. Шеховича збори рішили змінити статут У. С. К. „Сян“. Голова подякував учасникам зборів за терпеливість, підкреслив ще раз заслуги інж. Корженьовського біля уладження та обгороження площі, згадав память помершого в 1935 р. члена клюбу перемиського купця бл. п. Григорія Баньківського і замкнув збори в год. 9.50 веч.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Легким коштом.

Скільки то люди намучаться, намозоляться, а слава — як вода з каменя. Тяжко її видобути хоч дрібку, хоч кілька краплин. Кожному причічує приклад Мойсея: станув, ударив палицею і вода бризнула. Ходить бідний чоловік нищає, ударяє в житейську скалу, пробує тут і там, а води ні на лік. Не можна сказати — і сильно вдаряє і солідно ладне — щож, коли нема щастя! Врешті змучений, знеохочений стане, зіпреться на палицю і враз — несподівано, неждано бризне стовп води, що на цілі милі видно.

Така вже то житейська скала і така вже людська доля.

Була собі посолка, ніхто про неї ні чичирк. Може неодин раз пробувала і цього і того, може й неодно добре зробила — прогуло, ніхто й неоглянувся.

Аж прийшов час, коли рев недорізаних коров дійшов до її вуха, а вона, слухаючи, сперлася на палицю. І враз бризнув стовп слави, аж заздрість бере.

Кого не здибаєте, з ким не заговорите: Присторова і Присторова!

А всьому винен ритуальний заріз.

Поставила внесок, щоби знести ритуальний заріз і стала славна за один день.

Направду людина не знає, що саме принесе їй славу, гроші чи щастя.

Та чи тільки сама одна посолка Присторова трафила на жилу слави?

Купую тому кілька днів тютюн у жида (вибачте українські трафіканти — по дорозі!) і бачу: жид усміхається до мене мов до рідного. А який тютюн вибрав! Три пачки відчиняв, щоби дати найліпшого.

— Той ваш доктор Баран файний чоловік. І мудрий, мц! мц!..

— Я це давно знав. Політик і добре пише.

— О, то голова. Файно постояв за нами.

— Де? В „Ділі“?!

— Ні, в соймі. За той „убуй ритуальни“. Я сам їм кожне мясо, але хто має нам право зачіпати релігію!?.. Вчора в нас у кагалі то хвалили українців що аж страх, а найбільше того доктора Барана.

Знаючи прикмети вибраного народу вірю, що не забудуть вони того ні п. Присторовій, ні д-рові Баранові до десятого покоління. А як не забудуть, то й слава буде лунати, бо вони народ „лункий“. Додадуть ще може на третього ксьондза Тшецяка і запакують їх у свою історію.

Аж досада мене бере! Таким легким коштом — така популярність!

Мушу й собі придумати щось, бо ні віршами, ні фейлетонами не видобуду слави з житейської скали. Требаб також щось ритуального!...

Заріз уже мені вихопився... Може щось іншого?...

Поміркую!...

Галактіон Чіпка.

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

Антін Лотоцький: РОКСОЛЯНА. Історичне оповідання з XVI. століття. Образки Михайла Фартуха. Львів 1936. Накладом В-ва „Світ Дитини“. Стор. 120, ф. 16°.

Лев Ясінчук: ДИТЯЧИЙ САДОК. Мета і спосіб освоювання. Львів 1936. Накл. Т-ва „Рідна Школа“. Стор. 31, 16°.

ЖУРНАЛИ:

ПЛАСТОВІ ВІСТИ, орган українських пластунів емігрантів СУПЕ. Прага, 25. лютого 1936. Р. XXV. Ч. 28.

БЮЛЕТЕНЬ управи Т-ва Прихильників Української Господарської Академії. Прага, січень 1936.

Листування Редакції.

Чорний Крук, Легітимація потрібна нам на середу 18-го ц. м.

концерт, 19.30 Паганіні з гр. пл., 19.45 Літературні новини, 20.00 Концерт солістів (спів Міхаловський Ол., скр., форт.), 20.45 Виїмки з творів Й. Пілсудського, 20.50 Вечірній денник, 21.00 На веселій львівській хвилі, 21.30 У муринському гето Ріо де Джанейро, 21.45 Вислід конкурсу: „Одинадця тенорів", 22.05 Концерт із нагоди держ. мадярського свята, 22.35. Сальонова музика.

Понеділок, 16. березня 1936.

6.30 Ранішня авдиція, 6.50, 7.30 Музика з гр. пл., 7.20 Ранішній денник, 7.55 Трохи інформацій, 8.00 Для шкіл, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудневий денник, 12.15 Вказівки праці із конференції у Спалі, 12.25 Концерт орх., 13.25 Домашне господарство, 13.30 Для відпочинку — гр. пл., 15.15 Експорт, 15.20 Біржа, 15.30 Хвилина Релігія, гр. пл., 16.00 Лекція німецької мови, 16.15 Пісоньки в вик. Софії Терне в супр. форт., 16.40 „Кожух" скеч Вал. Каетана, 17.00 Світ у дзеркальці (Заведення для сухітничих дітей у Закопаному), 17.15 Рецитація поезій Вол. Оркана, **17.20 Іван Василенко: Квартет оп. 65 на дуті інструменти (на туркменські теми)**, 17.50 Гутірка: Новини про воду, 18.00 Форт. ресітал, 18.30 Скринька для дітей, 18.40 Фантастичний танок, гр. пл., 18.55 Актуальна господарська гутірка, 19.05 Сільва рерум, 19.20 Рекламовий концерт, 19.35, 19.40 Спортові вістки, 19.45 Актуальна гутірка, 20.00 Концерт орхестри, спів, 20.45 Вечірній денник, 20.55 Із сучасної Польщі, 21.00 Китиця фільмових і ревієвих мельодій, 21.30 Літер. вечір: Значіння Каспровича, 22.00 Симфонічний концерт, 23.05 Танкова музика з гр. пл.

Вівторок, 17. березня 1936.

6.30 Ранішня авдиція, 6.50, 7.30 Музика з гр. пл., 7.20 Ранішній денник, 7.55 Трохи інформацій, 8.00 Для шкіл, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудневий денник, 12.15 Для мол. дітей: „На ярмарці", 12.30 Сучасна опера з гр. пл., 13.25 Хвилина домашнього господарства, 13.30 З ринку праці, 13.35 Концерт бажань, 15.15 Експорт, 15.20 Біржа, 15.30 Оперетк. музика, 16.00 Скринька ПКО, 16.15 Веселі пісоньки та діяльоги з гр. пл., 16.45 Вся Польща співає, 17.00 Краса краєвидів у Польщі, 17.15 Краєвиди в музиці (вик. камеральна орхестра), 17.50 Говорена енциклопедія, **18.00 Концерт югославинської музики у виконанні Марії Сокіл і Антона Рудницького**, 18.30 Літер. нарис: Екселенція письменник (гр. Войтіх Дзєдушицький), 18.50 Актуальний фейлетон, 19.00 Збірна вояцька авдиція, 19.50 Актуальна гутірка, 20.00 Гумор Льва Слезака — монольог. 20.10 „Чар одностроїв" оперетка Мих. Свежинського; у перерві: Вечірній денник, Із сучасної Польщі, 22.15 Спортові вістки, 22.25 Рекламовий концерт, 22.40 Людомир Рожицький: „Райський птах" із гр. пл., 22.45 Рецитація творів Ілці Веневської, 23.05 На добраніч — гр. пл.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у Львові у приватних оборотах 5.25—5.27.

Нім. марка 1·40—1·45, фр. франки 34.85 35·10, шв. франки 172.75—173·50, фунти стерлінги 26·15—26·30, австр. шілінги 98·50—100.00, чеські кор. 19.00 —20.00, рум. леї 28.00—30.00, італ. ліри 32.00—34.50.

Золото: Долари 9.03—9.07, Рублі 47.50—48·50, Фр. франки 34.50—35·00, Корони 36·40—37·00, Дукати 83.00—83.70; 1 грам золота 5.93.

Срібло: Корони 0.27, Рублі 1.20, Фльорени 0.65—0.70.

Заставні листи: 4½% дол. Т. К. З. 38—40, 5% дол. Б. Г. 49—51, 4% Зл. Б. Г. 41—43, 4½% Зл. Б. Г. 44—46, 4½% Ком. 48—50, 4% Ком. 44—46, 4% Б. Г. К. 61—63, 4½% Б. Г. К. 61—63.

Доларівка 53.00—54.00.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 14-го березня ц. р. кооперативам платив за:

льоко Львів.

1 кг. масла десерового бльокового без опакування . .	2·70 зол.
1 кг. масла десерового в бочках враз з опакуванням	2.74·50 „
1 кг. масла дес. експорт. враз в експортовим опакуванням дає зачет по . . .	2·75 „
1 л. молока від 11. I. 1936	0·15 „
1 к. яєць	2.60 „

Тенденція на масло і на молоко слаба, на яйця знижкова.

Маслосоюз повідомляє, що від 16. III. ц. р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці, льоко подвірря птахомасарні „М. С." у Львові, (вул. Декерта ч. 4):

Курки мол. товсті без остріг 1. кл.	1.05 зол.
Курки товсті з острогами 1. кл.	0.95 „
Індики товсті 1. кл.	1.10 „
Індички товсті 1. кл.	1.25 „
Пантарки товсті 1. кл.	1.25 „
Качки товщені 1. кл.	1.15 „

Приймає кури, качки, індики й пантарки в необмеженій кількости.

Птицю негодовану приймає по дешевшій ціні.

Приймає нових доставців.

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

ФРЕКВЕНТАНТ Вищ. Муз. Інституту, дипльомований, безженний, вправний диригент хору і дутої орхестри обійме посаду від зараз. Зголошення слати до Адм. „Діла" під „Співак". 1619 2—2

КУПНО - ПРОДАЖА

ВІЗКИ дитячі найновіщих типів поручає фірма Кік, Жовківська 17, ріг Божничої. Приймає всілякі реперації та відновляє. 1629 2—6

ФОРТЕПІЯН короткий, крижовий „Вірта" оказійно дешево на продаж, Пекарська 15, І. п. Бартошевський. 1656 4—5

РІЖНІ

...ПРАВА ВІЧНИХ ПЕР „Прецизія", Рутовського 12, Ринок 29. 1567 5—10

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ гумові черевці, нирков; проти усування матиці під гарантією виконує відоме **УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА**, Львів, вул. Вірменська ч. 15. 1611 5—6

ВИРІБНЯ дитячих візків, заміна і направа. Найнижчі ціни. Ляндес, Ринок 29. 1667 3—5

ВИРІБНЯ КАПЕЛЮХІВ Горн, Львів, Доминиканська 2, переробляє, чистить, відновляє капелюхи фахово, скоро, елегантно й дешево. 1686 2—2

НА ПІСТ! 5 кг. селедці в молочку зол. 5.40, 5 кг. селедці завивані — рольмопси зол. 4.90, 5 кг. балтійських москаликів — зол. 3.80, 3 лтр. коробка матіясів-філетів в ол. зол. 5.60 висилає **„Angloscott"** Gdynia, Port ybacki. Домагайтеся безплатного цінника рибних консерв. 1·2

РОЛЬКИ крепові — БІБУЛКИ на серветки або готові, ЗУБОЧИСТКИ та всілякі КАНЦЕЛЯРІЙНЕ ПРИЛАДДЯ поручає найдешевше фірма „ОКАЗІЄ ПАПЕРНІЧЕ" Львів, Казимирівська 33, тел. 246·31. 1690 1—5

ОГОЛОШЕННЯ.

СПЕЦІЯЛІСТ НЕДУГ СЕРЦЯ І ЛЕГКИХ

Д-р КОНСТАНТІН

ЛЬВІВ, КРАКІВСЬКА 4.

Пересвітлювання Рентгеном — Діятермія Кварцова лямпа. 2-6

Д-р Ігнатій Левенгек

в недугах міхура і сечового органу

ЛЬВІВ, ТРИБУНАЛЬСЬКА 4. Тел. 248-11. 1565 4—10

С. КРЕБС

упов. дентист

ЛЬВІВ, УЛ. КРАКІВСЬКА 20, II.

Роботи для пацієнтів з провінції полагоджуємо в найкоротшому часі, для урядників і питомців догідні сплати. 1628 4-5

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ТОВАРИСТВА „ВЗАЄМНА ДОПОМОГА"

непринятих до служби службовиків колишньої австрійської і російської держави і емеритів, відбудуться при вул. Короля Лащинського ч. 23 — 19. квітня 1936 р., год. 10 передпол., а в разі браку потрібної кількости членів год. 11 без огляду на число членів. На порядку дня: 1) Відкриття Загальних Зборів. 2) Відчитання протоколу. 3) Звіт: з діяльности, касовий і Контрольної Комісії. 4) Вибір Виділу і Контр. Комісії. 5) Біжучі справи. 6) Внески і запити.

ЗА ВИДІЛ

Данило Павлюк, голова, Гаврилюк секр.

Берта Кіндлер

кравчиня

ВЕРНУЛАСЬ ІЗ ПАРИЖА

1692 ЛЬВІВ, ФРЕДРА 8. 1—2

ХОЧЕТЕ ДОБРЕ ПРОДАТИ

СВОЮ РЕАЛЬНІСТЬ

АБО ЇЇ ЗАМІНЯТИ?

ДАЙТЕ ОГОЛОШЕН ДО НАШОГО ЩОДЕННИКА.

НОВЕ ПОНЕВОЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ МОСКВОЮ

за найновішими джерелами представляє праця Р. Смаль-Стоцького

„УКРАЇНСЬКА МОВА В СОВЕТСЬКІЙ УКРАЇНІ"

Ціна 5 зол. Замовляти у всіх українських книгарнях 1650 2—3

Останні новини

весняні і літні по цінах небувало низьких як також **дальша знижка цін** білих товарів у фірмі

ГАЛИЦЬКИЙ МАГАЗИН НОВИН

ЛЬВІВ, ГАЛИЦЬКА 15.

Для прикладу:

Вовна гладка	1.50	Попеліна на сорочки	1.36
Вовна шкоцька	1.50	Сирий шовк	1.10
Вовна ангора	2.—	Перкаліна колір.	0.56
Марокен вовняне	3.90	Полотно шир. 70 цм	0.53
Вовна на спіднички	4.—	Сирий зефір	0.55
Вовна на комплети	5.50	Димка на підштанці	0.62
Вовна на плащі	5.—	Зефір „Пріма"	0.90
Шовк на блюзки	2.—	Всип рожевий	1.05
Марокен шовк. колір.	1.30	Атлас постел.	1.30
Монголь шовк. колір.	1.80	Пошевки мережков.	1.30
Креп сатен	4.60	Полотно на простир.	1.25
Кльоке шовк.	5.90	Простирала на коцäрі	4.50
Марокен на шляфроки	1.—	Капи й обруси	2.50
Сатина шовк. на шляфроки	1.—	Обруси з метра	1.90
Крепони	0.85	Ручники вафлеві	0.28
Перкалі	0.65	Стирки до начиння	0.45
Кора десенева	1.30		

При закупні товару від 5 зол. задурно білети до першорядних кін. Замовлення з провінції полагоджуємо за почтовою післяплатою.

БЕЗПЛАТНА ПОДОРОЖ ДО ВАРШАВИ ПО КУПНО МОТОЦИКЛЯ

ROYAL ENFIELD
Norton
A·J·S

ГЕНЕРАЛЬНЕ ПРЕДСТАВНИЦТВО:

ZOREL WARSZAWA Królewska 23

НАЙБІЛЬШИЙ ВИБІР У ПОЛЬЩІ МОТОЦИКЛІВ НОВИХ І ВЖИВАНИХ НИЗЬКІ ЦІНИ. ДОГІДНІ УМОВИНИ. ХТО КУПУЄ МОТОЦИКЛЬ, ТОМУ ЗВЕРТАЄМО КОШТИ ПЕРЕЇЗДУ ДО ВАРШАВИ.

Дротяні сітки

до огорожі та інших цілей у всій густоті постачає НАЙДЕШЕВШЕ фабрика „СІТКОЦЕНТР", Львів, Красіцьких 18. Тел. 246·75. 1694 1—6

Порошки на
БІЛЬ ГОЛОВИ
для дорослих з фабр. знаком
KOWALSKINA
ХЕМ. ФАРМ. ФАБР. АП. „КОВАЛЬСКІ" ВАРШАВА

Кооператива „БАЗАР"

У ЛЬВОВІ, РУСЬКА 3

поручає СВІЖІ ВЕСНЯНІ НОВИНИ З ОБСЯГУ МУЖЕСЬКОЇ, ДИТЯЧОЇ І ЖІНОЧОЇ ҐАЛЯНТЕРІЇ.

1678 1—2

ПОВІДОМЛЯЄМО П. Т. ПУБЛИКУ, ЩО НАША ФІРМА

ПЕРША ВІДЕНСЬКА

ХЕМІЧНА ПРАЛЬНЯ І ШТУЧНА ФАРБЯРНЯ

перенесена з вул. Лелевеля

на вул. ПІЛСУДСЬКОГО 10

Телефон ч. 270-58.

Роботу виконуємо прецизійно, дешево і пунктуально.

Відбір і достава даром.

„ВАРШАВЯНКА"

робітня жіночих костюмів і суконь

виконує солідно найновіші фасони.

ФУДЕМАН, Коральницька 6 Тел. 256-57.

Чахотка легенів

є невблаганна і щороку, без ріжниці полу, віку й стану забирає дуже багато жертв. При поборюванні недуг бронхіту, грипи, дошкульного кашлю що перетомлює і т. ін. вживають лікарі

„БАЛЬСАМ ТРІКОЛЯН АГЕ",

який улекшує виділювання плювотини та усуває кашель.

13/III 23—16

ЯСНОВИДЕЦЬ, проф. таємних наук ГУТЕМП, дає поради в найбільш скомплікованих справах особисто і письмово. — Площа БЕНЕДИКТИНСЬКА 5, двері 4, побіч Стрілецького. 1653 4—5

Від 10 зол. місячно

обува для цілої родини

разом з реперацією в першорядній фірмі **„Ар-Ка"** Львів Зіморовича 17

МЕХАНІЧНА ВИРІБНЯ

ПАПЕРОВИХ МІШОЧКІВ

та інших виробів з паперу

МАРІЯ ЛИСАКОВСЬКА і СКА

Львів, Ліндого 2, тел. 108-73.

1691 Солідне виконання, ціни низькі.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.